

МОЛОДА УКРАЇНА

журнал українського демократичного молоді

У ЦЮМОУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ:

Лист Редактора

- А. Легіт — Поезії
В. К. — Два ювілейні З'їзди ОДУМ-у
О. — З промови ген. Д. Мек Артура
Б. Олександров — “Чорні чи рожеві окуляри?”
Я. Білінський — Чи ОДУМ у США проти ДОУС-у?
В. Топчій — “ОДУМ у комплексі життєвих питань”
Марія Сошенко — “Окрадена душа”, новеля
П. Маляр — “Майстер книги”
Дж. Гравескі — “Дивні історії”, новеля
Д. Ткачук — “Світла і тіні іОДУМ-у”
М. Дальний — Не ставлячи крапки над “ї”
Н. Галицька — “Пластове “джемборі” біля Вінніпегу.”
Ю. Охрим — Одумівці на конференції у Женева Парк.
— Центри і партії.

На обкладинці: Старокняжий Львів — столиця західніх областей України.

У ЧЕРГОВОМУ ЧИСЛІ:

- Зигмунт Заремба — “Комунізм (югославський) при відкритих дверях”.
Капітан В. Дубовий — “Від Єгипту до Марокко”.
Гр. Скит — “Від синього Дінця до бурої Ками і назад”, спогади.

MOLODA UKRAINA

A Monthly Magazine of the Ukrainian Democratic Youth in Canada and the U.S.A.

Published by the Central Committee of the UDYA.

Editorial Board:

J. Bilinsky, B. Borodchak, P. Gursky, M. Dalney (editor), G. Martyniuk, Y. Semotiuk.

Managing director: John Dubylko.

All correspondence should be addressed to

MOLODA UKRAINA
191 Lippincott St., Toronto, Ont., Canada

Редакція застерігає собі право скорочувати статті і правити мову. Статті, підписані авторами, висловлюють думки авторів, а не редакції.

Передплата "Молодої України":

На рік — три доляри; на два роки — п'ять долярів

A SHORT SUMMARY OF THIS ISSUE

LITERATURE:

— Poetry in this issue is well represented by war lyrics by the young Ukrainian poet **A. Lehit**. The author studied at the Pedagogical Institute of Kiev. His present place of residence, since 1947, is London, England.

— **Maria Sochenko**: "A Stolen Soul". In this novel the author recreates the very unfavourable and completely unsuitable conditions, encountered by Ukrainian intellectuals and artists in their creative work in the U.S.S.R.

— **P. Malar** writes a critical review of the novel "The Ship's Master" by Y. Yanowsky. This second edition of the novel was recently published in the U.S.A. with the assistance of the East European Foundation.

ESSAYS:

— **M. Durdella**: "John Dewey — the philosopher and educator of the U.S.A." The author gives a short outline of the philosophical thought in the U.S.A. with main emphasis on the pragmatism of John Dewey.

— **Victor Topchey**: "Ukrainian Democratic Youth Association in the aspect of vital problems". An ideological lecture delivered during the 5th Annual Convention of the U.D.Y.A. of Canada.

— **B. Oleksandriw**: "Are the Glasses Black or Pink?" The author, former editor of this magazine, by way of discussion analyses mentality and morality of our present young generation.

REPORTS:

— **George Ochrym**: "Conference of the Community Leaders of Ontario". The week-long conference, attended by forty representatives from different organizations in Ontario, was sponsored by the Canadian Citizenship Branch, Ottawa and by the Community Programmes

ЛИСТ РЕДАКТОРА

Дорогі читачі!

У попередньому числі журналу редакція обіцяла Вам дві цікаві статті: есей М. Дурделли про видатного американського філософа Джона Дюї та репортаж капітана В. Дубового про країни Північної Африки.

Тут інформую Вас, що обидві згадані статті стали "тимчасовими жертвами" з'їздових матеріалів ОДУМ-у. Ці матеріали забрали багато більше місяця, ніж було заплановано й деякі з них навіть прийшлося відставляти до чергових чисел.

Редакція також обіцяла помістити у цьому числі журналу відповідь ЦК ОДУМ-у на закиди п. Б. Олександрова. Проте, замість такої відповіді, поміщено статтю п. Б. Олександрова п. н. "Чорні, чи рожеві окуляри". На мою думку, це більше причинить до піднесення ідеологічного і культурного рівня "МУ", ніж усякі закиди і вияснення, що їх чекають численні наші противники.

У зв'язку з прийнятим на П'ятому З'їзді ОДУМ-у курсом на внутрішнє замирення, я прошу читачів змінити заголовок моєї статті й таки поставити "крапку над і". На міжпартійні теми я в "Молодії Україні" правдоподібно більше не писатиму, тому мої опоненти можуть заспокоїтися.

Коли я вже при "внутрішній політиці", то дозвольте зрадити Вам одну таємницю. Колега Д. Ткачук, злякавшись своєї статті про "світла і тіні ОДУМ-у", вітк з Торонто аж до Філадельфії, в надії, що американські уердепівці толерантніші і нічого злого за цю статтю йому не зроблять. На всякий випадок, надто гарячим дискутантам пригадую, що згадана стаття забезпечена наліпкою "порядком дискусії" і я сподіваюсь, що ця дискусія не буде "кулачковою".

А в загальному, починаючи з чергового числа, в "Молодії Україні" буде менше сухих філософських трактатів, менше матеріалів на суто одумівські теми, а натомість збільшиться відділ науки, мистецтва, політичної інформації, розвагового жанру і т. п.

Я вірю також, що починаючи з чергового числа, категорія боржників "МУ" впаде до мінімуму, а число справжніх передплатників журналу зросте протягом трьох місяців бодай до 2000. Але це залежить вже не від мене, а від тих читачів, що розуміють вагу єдиного журналу української демократичної молоді, і готові покласти за нього якщо не "тіло й душу", то бодай три долари.

З вірою, що до таких читачів належите й Ви, читачу, бажає Вам всього кращого —

Ваш Редактор

Branch, Ontario Department of Education. The author, member of the Dominion Executive of the U.D.Y.A., took part in the conference as one of two delegates from the U.D.Y.A.

— **W. K. and X.**: "The Two Jubilee Conventions of the U.D.Y.A." Reports from the Conventions of the U.D.Y.A. which took place on the 3rd and 4th of September in New York, U.S.A. and Toronto, Canada.

— **H. Halytzka**: "The Meeting near Winnipeg". Report on the meeting of members of the Ukrainian Youth Organization "Plast" from Canada and U.S.A.

PROBLEMS AND ACTIVITIES OF THE U.D.Y.A.

— **D. Tkachuk**: "Lights and Shades of the U.D.Y.A."

— **M. Dalney**: "Not Placing the Dot on 'i'."

— **J. Bilinsky**: "Is U.D.Y.A. against the Democratic Association of Ukrainian Students (D.O.U.S.)?"

The three articles examine mutual relations between the U.D.Y.A. and other Ukrainian organizations in the free world.

Андрій ЛЕГІТ

З недрукованої збірки

“ЧИМ СЕРЦЕ БИЛОСЬ”

Андрій Легіт народився на Київщині, у родині репресованих. Учився у Київському педагогічному інституті. Перші свої вірші почав друкувати у київських газетах та молодечих журналах ще до війни.

З вибухом війни замінив перо автоматом, з яким розпрацювавши щойно в 1945 році, коли Перша Дивізія УНА піддалася англійцям. За час перебування у полоні (1945-48) написав збірку поезій — “За дротами”. Деякі поезії з цієї збірки були друковані в “Молодіжі Україні” та в багатьох інших періодичках на еміграції.

Останніми роками підготовив до друку ще дві збірки поезій.

Вірші А. Легота з мистецького боку може не досить рівні. Все ж таки автор має природній талант і його поезіям не бракує настроєвого ліризму, на який так дуже скучі наші сучасні поети.

Друкуючи нижче кілька поезій А. Легота зі збірки “Чим серце билося”, бажаємо нашому одумівському Другові ще більше творчої наснаги, щоб він міг вибітись на одне з передових місць у нашій поезії.

МІСЯЦЬ НАД УКРАЇНОЮ

Десь розсипалась зірка у травах
На полях України кривавих,
Як гарячих сердець поривання
У нерівних величних змаганнях,

Глянув сходячий місяць на Крути:
Все заснуло — нічого не чути,
Лиш шумлять придорожні осики
Про часи невмирущі велики.

Згодом вище піднявся над Базаром —
Паленіє Полісся пожаром,
Та з огню піднімаються й крові
На вампіра сини Щербакові.

Подивився з блакитті під Броди, —
Мак червоні голівки підводить,
І над сина могилою мати
Марно другого жде із Карпатів.

Озирнувся востаннє над Сяном, —
Все сповите червоним туманом...
І печально поплив на чужину
Привітати там третього сина.

ЕВАКУАЦІЯ

Об сірі бруки цокають копита,
Навколо жито піниться зелене...
Блакитні очі думами сповиті, —
Про що ти мариш, друже мій надхненний?

— Що ворог клятий знову вдерсь до хати,
Що шлях чужий судилось нам топтати.

Скриплять вози немазані в незнане,
Над ними в небі жайворонок дзвонить,
Тремтить у грудях серце полум'яне,
Позаду небо в полум'ї червонім,

— А що спереду, друже, нас чекає?...
— Журба безкрай.

Англія, 19. 4. 1951.

ТЕБЕ НЕМА

Пташки, блакить, залиті сонцем далі...
Чому на серце стелиться пітьма?

— Тебе нема, єдиний мій кришталю,
Тебе нема...

Міна весна — надходить гоже літо...
Чому в душі метелиця-зима?

— Тебе нема, о мій єдиний цвіте,
Тебе нема...

П'янким цілунком з поля вітер віє...
Чому цю радість смуток обійма?

— Тебе нема, моя єдина мріє,
Тебе нема...

Я ЗНАЮ

Холодний вітер крилами шуліки
Об темінь б'ється в нашему саду...
Я знаю: ми розійшлися навіки,
І я до тебе вдруге не прийду.

Дрібним дощем полоще голі віти
Вночі і вдень сердитий листопад...
Я знаю: ти у журбі за літом
В п'янких цілунках, в реві канонад.

Ген-ген за садом, в полі, на роздолі,
У далеч шлях простягся, як колись...
Я знаю: ти проклинаєш долю
І той день смутний, коли ми розійшлися.

МИ СТРАШНИХ НЕРОЗГАДАНИХ ДНІВ

Димом дихала осінь... Обози-обози
По баюрах гнилих десь пливли в далину...
Хтось на возі, втираючи слози,
Кляв життя, і весь світ, і війну.

Кров'ю вмился небо... Громами-громами
Нам погрожував схід, небозвід багрянів,
І народжувавсь знов над сумнimi ланами
Міт страшних нерозгаданих днів.

МОЛОДЬ

ДВА ЮВІЛЕЙНІ З'ЇЗДИ ОДУМ-у

НА П'ЯТОМУ З'ЇЗДІ ОДУМ-у США

П'ятий Ювілейний З'їзд ОДУМ-у відбувся 3-4 вересня ц. р. в місті Нью Йорк, у приміщенні Українського Народного Дому. В працях З'їзду взяли участь 75 умандатованих делегатів від 11 філій ОДУМ-у в США. Слід відмітити приїзд делегатів з таких віддалених від Нью Йорку міст, як Міннеаполіс, Чікаго, Клівленд, Сіракуз, Рочестер, Бостон і ін. Детройтські делегати не прибули на З'їзд через автомобільну катастрофу в дорозі. Президія З'їзду надіслала телеграму-співчуття одумівцям і їхнім родинам з приводу цього нещасливого випадку. Крім делегатів, на з'їзді було також багато гостей і представників від різних українських громадсько-політичних організацій.

З'їзд відкрив коротким словом Голова Головної Управи ОДУМ-у Іван Павленко й запропонував обрати Президію. Керувала З'їздом Президія в складі: Евген Федоренко — голова, Ярослав Білінський та Олександер Кириченко — заступники, Аїда Рачок та Ася Сенько — секретарі.

Праця З'їзду розпочалася молитвою-молебнем, яку довершив митрат прот. Веселовський з діригентом проф. В. Завітневичем. Опісля було обрано номінаційну, резолюційну і статутарну комісії.

Після вибору комісій було заслухано десятки усних та письмових привітань від представників окремих організацій та визначних наших суспільно-громадських діячів.

Дві цікаві і цінні доповіді виголосили на З'їзді П. Матула (від ОДУМ) та др. М. Стаків (від громадянства). Над доповідями не зупиняємось, бо вважаємо потрібним надрукувати їх в "Молодії Україні", щоб з ними познайомились усі одумівці.

Після дискусій над доповіддями було заслухано звіти з діяльності уступаючої Управи. За цілість Головної Управи звітував голова Іван Павленко (з виїмком фінансового відділу, за який звітувала Ніна Онищук). За контролю діяльності Головної Управи звітував Петро Гурський. Цими звітами було закінчено перший день нарад З'їзду. Вечером було влаштовано товариську одумівську забаву для делегатів і гостей П'ятого З'їзду.

Другий день нарад З'їзду розпочато в неділю, після Богослужб у церквах, дискусією над звітами уступаючої Управи. Після живих дискусій, З'їзд на внесок Контрольної Комісії висловив довір'я Головній Управі. Okрему подяку за пророблену працю висловлено таким членам: І. Павленкові, М. Дзябенкові, Лесі Нечипорук та П. Матулі.

Після відчитання протоколу з попереднього З'їзду, — звітували комісії:

а) **Мандатна комісія** (М. Скиба) подала до відома, що на З'їзді є 75 умандатованих делегатів

від 11 філій з правом рішаючого голосу. Чотири філії (Пасейк, Бофало, Ютика і Форт Вейн) взагалі не вислали ні звітів, ні делегатів.

б) **Статутарна комісія** (В. Басюк) внесла деякі зміни і додатки до статуту. Зменшено склад Головної Управи до 7 членів і 3-х кандидатів. За пропоновано, щоб новообрана Управа відновила й збільшила кількісно Педагогічну Раду при ОДУМ.

в) Подана **номінаційною комісією** листа кандидатів до керівних органів ОДУМ-у в США та до складу Центрального Комітету пройшла одноголосно, при шістьох стриманих.

Склад новообраної Головної Управи ОДУМ-у в США такий: Богдан Марущак — голова; П. Матула, М. Дзябенко, І. Павленко, П. Лимаренко, М. Панченко і Леся Нечипорук — члени; О. Смолянський, П. Крамаренко і Анна Зотовська — кандидати.

Головну Контрольну Комісію обрано в такому складі: П. Гурський — голова, М. Скиба, М. Могила, С. Лободенко і Віра Русанівська — члени.

Головний Товарицький Суд — В. Пономаренко, Н. Міщенко і З. П'ятницький.

г) **Резолюційна комісія** (Ів. Павленко) виготовила та відчитала резолюції П'ятого З'їзду. Резолюції прийнято одноголосно й вони будуть надруковані в пресі.

З'їздом було прийнято в почесні члени ОДУМ-у авторів слів і музики одумівських гімнів та маршів (Ів. Багряного, Яра Славутича, Гр. Китаєвого, М. Фоменка), а також мистецтв, що впорядкували прапор і відзнаку ОДУМ-у (М. Бітінського й С. Гординського). Крім того З'їзд відзначив та виніс подяку основоположникам ОДУМ-у, цебто першим ініціаторам ОДУМ-у в Нью Йорку та інших містах США.

Справи ДОУС-у та студентського фонду ім. М. Павлушкива, які заторкували у своїх виступах В. Пономаренко, Є. Федоренко, Я. Білінський та ін., знову злегковажено З'їздом та не приділено їм належної уваги.

З'їзд закрив коротким словом і подякою делегатам за їх терпеливість і тактовність в час З'їзду голова Президії Евген Федоренко о 8-ій годині вечора. Праця 5-го Ювілейного З'їзду ОДУМ-у закінчилася відспіванням "Отче наш" та українського національного гімну.

В заключенні, можна сказати, що П'ятий З'їзд ОДУМ-у в США назагал пройшов на високому й діловому рівні і був одним з найкращих у порівнянні до попередніх З'їздів. Цим Ювілейним З'їздом одумівська молодь ще раз заманіфестувала свої єдність, стійкість і віру в українську демократію, під прапори якої вона стала на початках

творення ОДУМ-у. Ця постава одумівської молоді дає твердий і ясний доказ того, що ОДУМ обрав собі правильну дорогу і йтиме нею аж до переможного кінця.

В. К.

НА П'ЯТОМУ З'ЇЗДІ ОДУМ-у КАНАДИ

П'ятий Ювілейний З'їзд ОДУМ-у Канади відбувся 3-4 вересня ц. р. в приміщенні Українського Народного Дому в Торонті. В працях З'їзду взяли участь 40 умандатованих делегатів від п'яти філій ОДУМ-у Канади. Слід відмітити, що з таких віддалених від Торонта міст, як Вінніпег, Форт Вілльям, Лондон і Віндзор на З'їзд не прислано делегатів, ні звітів. Гемільтонські делегати через автомобільну "аварію" на З'їзд трохи спізнилися, але хвала Богові, таки прибули. Крім делегатів, на З'їзді були понад двадцять гостей та представників від різних українських громадсько-політичних і церковних організацій. Вибачаємося, що брак місця не дозволяє нам вичислити всіх усних і письмових привітів, що їх одержав З'їзд від близчих і дальших прихильників ОДУМ-у та від окремих організацій. Все ж таки, вважаємо обов'язком відзначити геройський вчинок нашого Теодосія Степановича Осьмачки, який — чи не вперше в своєму житті — пронудьгував на одумівському З'їзді майже повні два дні. Кажемо — пронудьгував, бо цьогорічний З'їзд був, на нашу думку, найсонливішим за всю п'ятирічну історію канадського ОДУМ-у. Не місце тут входити в причини цього небідрадного явища, слід однак висловити віру, що ОДУМ Канади відзискає свою давню динамічність і пробоєвість, якими заслужено міг пишатися досі в колі українських молодечих організацій.

З'їзд відкрив голова ОДУМ-у Канади **В. Неліпа**, опісля керувала З'їздом Президія в складі **Є. Горгота** — голова, **Я. Момот** — заступник, **Ю. Примак** і **Л. Ліщина** — секретарі.

Дві цікаві й актуальні доповіді виголосили на З'їзді проф. М. Приходько (про міжнародну політичну ситуацію і завдання нашої молоді) і В. Топчій (ОДУМ у комплексі життєвих питань). Дискусія над доповідями могла бути живішою й цікавішою, ніж насправді була. Це саме можна сказати ї про дискусію над звітами уступаючих керівних органів. Уділенням довіря Головній Управі закрито було перший день нараз З'їзду, а вечером відбулась досить вдала забава для делегатів і гостей.

Наради другого дня З'їзду, що розпочались після влаштованого одумівками для всіх делегатів і гостей обіду, були дещо живішими й цікавішими, але традиційно вищий рівень осягнув З'їзд щойно перед закінченням, під час виборів нових керівних органів ОДУМ-у та дискусії над проектом резолюції.

На внесок номінаційної комісії нову Головну Управу канадського ОДУМ-у обрано одноголосно в такому складі: Ярослав Семотюк — голова, О. Сандул і Ст. Фірко — заступники, М. Лебединський — секретар, Е. Денисюк, В. Павлюк, Е. Горгота, І. Дубилко, Ю. Охрим, Л. Ліщина і О. Харченко — референти окремих відділів.

Склад Головної Контрольної Комісії: В. Ваку-

ловський — голова, Люба Юрченко і В. Поляківський — члени.

Товариський Суд — І. Юхименко, Я. Момот, Тамара Носовенко.

За значні заслуги у праці для ОДУМ-у, З'їзд обрав почесними членами ОДУМ-у ред. П. Волиняка, проф. Я. Степового, інж. О. Охрима, проф. Я. Козловського, п. Ст. Кривоуса, п. Ю. Кодака і п. Д. Ткачука.

На духовного опікуна й капеляна ОДУМ-у Канади З'їзд запросив о. прот. Д. Фотія з Торонта.

Після закінчення З'їзду відбулась мабуть найкраще підготована його частина: вечір мистецької самодіяльності одумівців.

На новообрану Головну Управу паде тяжкий обов'язок — виконати нелегкі постанови З'їзду, в тому числі подвоїти кількість одумівських філій у Канаді. Є підстави вірити, що Управа виконає ці постанови з честю.

А за "кару", що торонтонська філія спромоглася "випхати" на З'їзд лише половину належних їй делегатів і взагалі проявила мале зацікавлення З'їздом — Головна Управа повинна скликати черговий 6-ий З'їзд не в Торонті, а в Монреалі. Монреальська філія прийме це рішення з ентузіазмом.

X.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ОДУМ-У У НОВОМУ СКЛАДІ

На П'ятому З'їзді ОДУМ-у в США і в Канаді було обрано новий склад Центрального Комітету ОДУМ-у. Головою ЦК став Євген Федоренко, заступником — Борис Бородчак, секретарем — Василь Пономаренко, керівником відділу внутрішніх справ — М. Дальний, керівник відділу зовнішніх справ І. Лисий, фінансовий референт — Надія Лисицька, референт Юного ОДУМ-у — Петро Гурський.

Члени ЦК, що репрезентують окремі країнові одумівські організації: Б. Марущак (США), Я. Семотюк (Канада), М. Месюра (Великобританія), І. Корнійчук (Німеччина), М. Меншун (Австралія).

Стверджуємо, що т. зв. "мирова офензива" Кремля є черговим облудним трюком Москви, спрямованим на приспання чуйності західного вільного світу та на демобілізацію його оборонної сили. У зв'язку з цим, закликаємо всіх активних одумівців боротись всіма моральними засобами проти капітулянтських і пасифістських настроїв, що їх поширяють серед громадян Канади в першу чергу явні й таємні агенти комуно-російського імперіалізму.

Вітаючи заходи західних великорідженів щодо заборони вживання атомової бомби, ми одночасно вважаємо, що тривале мирне співжиття з Росією буде можливим тільки тоді, коли російські окупантів армії заберуться не лише з т. зв. "сателітних країн", але також і з неросійських республік сьогоднішнього ССР.

Мобілізувати канадську суспільну опінію в прихильності до визвольних змагань поневолених Росією народів — залишається й далі основною ціллю зовнішньополітичної діяльності ОДУМ-у Канади.

(з постанов П'ятого З'їзду ОДУМ-у Канади)

ПРОБЛЕМИ

На початку століття, коли я вступив до армії, — тоді рушницею, багнетом чи шаблею можна було вбити одноразово тільки одного ворога. Пізніше — прийшов кулемет, спроможний убивати десятки. Після цього тяжка артилерія сіяла смерть серед сотень. Потім, повітряна бомба — з засягом дії на сотні тисяч. Тепер електроніка та інші наукові процеси піднесли деструктивний потенціял у мільйони разів.

Але цей тріумф наукового винищування одночасно позбавив війну можливості бути практичним знаряддям для вирішення міжнародних суперечок.

Перед світом стало велике питання: чи можна поставити війну поза законом? Якщо можна, то це означало б найбільший поступ у цивілізації від часу появи Божих заповідей. Це за одним подувом розвіяло б найчорнішу тінь, яка поглинала людство з самого початку. Це не лише усунуло б страх і дало б безпеку, не лише створило б нові моральні і духові вартості, але й принесло б хвилю економічного добробуту, який підніс би життєвий стандарт світу понад усе, про що будь-коли людина мріяла. Сотні більйонів доларів, зуживані тепер на оборонні цілі, змели б біdnість з обличчя землі...

Тут ви негайно скажете, що хоч заборона війни була мрією людини від століття, проте кожна пропозиція, яка мала на увазі цю ціль, була завжди відкинута, як неможлива і фантастична. Але це було тоді, коли можливість масового винищення не була ще реальністю, як нині. В той час війна була ще в згоді з мораллю й духовістю...

Але тепер, жахлива еволюція атомного винищення раптом вивела проблему війни зі сфери моральних і духових розважань і поставила її поряд наукового реалізму. Це вже не етичне, а практичне питання, питання для вирішення мас, дальше існування яких узaleжене від цього вирішення. І це стосується, як советської сфери впливів, так і вільного світу. Звичайні люди світу, без

ПРОМОВА, ЯКА ЗДИВУВАЛА СВІТ

Чи переможець Японії — пацифіст?

різниці, чи вільні, чи поневолені, всі вони згідні в цьому питанні. І це, можливо, єдине з чим всі вони згідні. Але це й найважливіше. Провідники світу надто мляві. Хвороба сили паралізує їх. Вони ще й не наблизились до цієї основної проблеми. Вони дебатують і галасують над сотнею справ, які випливають з загрози війни, але ніколи ще в переговорах чи в залі нарад Об'єднаних Націй не поставили справжню проблему. Ніколи не рішилися сказати цю просту правду, що найближчий великий крок у розвитку цивілізації не наступить так довго, доки не буде скасована війна!

Це одна з проблем — і єдина рішаюча проблема — у якій інтереси обох таборів цілковито паралельні. Це проблема, яка — коли розв'язати її — розв'яже всі інші проблеми.

Час виявив, що модерні нації не шанують довше заключених договірів, якщо ці договори їм не в користь. Нема чого сперечатися, навіть якщо це правда, що ми не можемо довірити противникові. Не довір'я, а власний інтерес кожної нації в забороні війни триматиме війну поза законом. Жодний вплив не дорівнює впливові власного інтересу...

Теперішні напруження, які загрожують взаємним знищеннем, держаться при житті двома ілюзіями: Перша — це віра советського світу, що капіталістичні країни готовують проти нього наступ; що скорше чи пізніше, МИ маємо намір вдарити. І друга — це віра капіталістичних країн, що совети готовують наступ проти нас; що скорше чи пізніше, вони мають намір вдарити.

Обидві ілюзії помилкові. Кожний табір, поскільки це стосується мас, однаково бажає миру. Для кожного табору війна означатиме ніщо інше, тільки катастрофи. Обидва однаково жахаються її. Але постійне прискорювання підготовки може ненароком викликати спонтанний вибух.

Я певний, що кожний пандит у світі, кожний цинік і гіпокрит, кожний авантюрист скаже вам глумливо, що заборона війни це тільки мрія, чиста галюцинація. Але, як Лойд Джордж сказав колись у пар-

ляменті під час кризи в першій світовій війні "We must go on or we will go under". Якщо критикуємо сучасних світових провідників, то критикуємо їх за брак пляну, який дозволив би нам "іти вперед". Все, що вони пропонують — це тупцювання, далеке від справжньої проблеми. Вони збільшують воєнне поготівля союзами, розподілом ресурсів, гарячковою активністю у розвитку нової смертоносної зброї, військовими призовами — всім, що негайно може осягнути й протилежний табір. Нам говорять, що це підносить шанси миру, — що дуже сумнівне — і підносить шанси перемоги у випадку війни, що було б безсумнівним, якщо б противник не збройвся у цій самій пропорції. Насправді релятивна сила обидвох таборів мало зміниться з роками. Акція одного — просто буде рівноважитися реакцією другого...

Мир, тим більш тимчасовий мир, може, звичайно, осягнути кожна нація, яка готова пожертвувати своїми принципами свободи. Але мир за всяку ціну... — це мир сорому, який доведе тільки або до війни, або до рабства. Яскраво пригадую, як зустрілися з цією проблемою японці в своїй новій конституції. Вони реалісти. І вони єдині, що знають жахливий досвід масового винищенння. Затиснуті на своєму просторі між дві великі ідеології, вони свідомі того, що їх участь у війні, чи то по боці переможців, чи переможених, принесла б, мабуть, загаду їхній расі. І їх мудрий прем'єр Шідегара, прийшовши до мене, заявив, що для своєї власної безпеки вони повинні заборонити війну, як міжнародний інструмент. Коли я погодився з цим, він сказав: "Світ висміє нас, як непрактичних візіонерів, але через сто років нас може назвати б пророками."

Скорше, чи пізніше, світ, якщо він має існувати, мусить прийти до цього рішення. Питання тільки — коли? Коли якася велика людина, маюча силу, достатню візюю й моральну відвагу, рішиться перетворити це загальне бажання — яке раптово стає загальною потребою — в дійсність?

Чорні чи рожеві окуляри?

Дискусія, що розгорнулася навколо статті М. Дального "За ким піде українська молодь?", заторкнула також проблеми, що до згаданої статті мають не цілком безпосереднє відношення.

Я також заторкну не окремі положення статті М. Дального, з якими я в чималій мірі згодний — так само, як незгодний з її загальною настанововою — а ті "бічні" проблеми, які висунули деякі дискутанти, зокрема Ю. Мартинюк.

Хочу зразу зазначити, що статтю Ю. Мартинюка ("Молода Україна" ч. 25) я прочитав з великом зацікавленням. З багатьма його твердженнями трудно не згодитися, але так само трудно бездискусійно прийнятия деякі його, не на зовсім певних підвалинах базовані, висновки. Мені здається цілковито слушним твердження Ю. Мартинюка, що абсолютна, універсальна ідея, прийняття якої автоматично ощасливило б світ від малого до великого, "від молдаванина до фіна" і далі — взагалі не існує, і тужити за нею — марне зайняття. Може ідея демократії, одна з головніших ідей сучасності, і не є сучасним "філософським камнем", що творить на очах чудеса, може (навіть напевно!) вона не дає вичерпної відповіді на всі проблеми нашої дійсності і ніде не є у практиці досконалою — але це ще найкраще з усього, що ми маємо нині до вибору. Найкраще тому, що демократія дає людині найширші можливості бути самою собою, індивідуумом, персональністю, а не числом у примусово однорідній, чи майже однорідній, масі. Є, звичайно, такі, що не розуміють або недоцінюють цього і поборюють ідеї демократії. Тим гірше для них — не для ідей демократії. "Коли друг робить тобі зло, — писав колись не-демократичний філософ Фрідріх Ніцше, — скажи: я прощаю тобі те, що ти робиш мені, але як же простити мені те, що ти робиш собі?"

Кажучи, що ідеї демократії — не для нав'язування будькому, не для примусового напомповування ними порожніх міхів духовості одиниць, що найкраще почивають себе в духовій порожнечі, або в унтерпришибеєвському деспотизмі примітива — Ю. Мартинюк має рацію. Але демократія — не релігія самодостатньої вибраної касти, бо в такому випадку вона була б запереченням самої себе. Наслідки застосування в житті демократичних ідей і принципів тим ефективніші, чим ширший їх фактичний засяг. Тому ідеї

Борис ОЛЕКСАНДРІВ

демократії таки потрібно з'ясовувати, ширити і активно боротися за них, бо їй найкращі ідеї без вогню віри в них і волі до зреалізування їх зникають. Те, що до ідей демократії, а головне до розумного застосування їх у житті треба культурно дорости, не міняє суті справи.

Мої розходження з Ю. Мартинюком у іншій площині. Визнаючи надзвичайну вагу здобутків сучасної цивілізації, які доволі патетично підкреслює у своїй статті Ю. Мартинюк, я, проте, не схильний заперечувати в цей спосіб наявність сучасної "кризи духовості" — хоч і не схильний її прибільшувати. Розмови на цю тему — не мода і не поза снобістичних балакунів. Криза існує уже хоч би тому, що існує незаперечна розгубленість сучасної людини, брак віри у тривкі, вищого порядку, варгості, яких не заступить віра у найчудеснішу машину, нарешті неприглядність і задуха умасовленого, стандартизованого життя, що — хочемо ми того, чи не хочемо — наполегливо нівелює особистість. Справа тут, здається, не в "східному" і "західному" комплексі думання й світосприймання, а таки у наявності кризи, у наявності того, що П. Тичина колись окреслив як збідніння людського серця. Має рацію Альберт Швайцер, що з розвитком цивілізації боротися за правду, за щирість і добrotу людського серця, стало трудніше. Машина, без сумніву, тисячократно полегшила працю людини, зробила її в багатьох випадках справжньою радістю, але машина не зробила це даремно: машина прив'язала людину до себе міцніше й безоглядніше, ніж будьщо, в парадоксальний спосіб зробила її своїм слугою. Деякою, звичайно гротесковою, ілюстрацією цього є фільм Чарлі Чапліна "Нові часи". Пройшло Середньовіччя, та й пізніших кілька століть, коли в монастирях, у келіях, у затишних місцях самотності, людина мала досить часу і для взнесеної розмови з Богом, і для мистецтва, і для самої себе. Механістичне 20-те століття дає для цього мінімум можливостей. І я мало дивуюся, що, відкриваючи холодильник, щоб напітися холодного пива чи з'їсти чудесно збереженої шинки, сучасна людина не особливо заглиблюється в міркування про те, скільки часу, розуму й енергії потрібно

було тому, хто винайшов такий прекрасний прилад. бо, по-перше, в благословений вік машинерії людина ледве має час прочитати в трамваї газету, не то що заглиблюватися в мелянхолійні міркування про винахідника, який чайже не маг, а просто фахівець у тій чи іншій, іноді дуже вузькій, ділянці науки, а по-друге, в наші дні духової і фізичної перевтоми найчудесніші винаходи перестали бути сенсацією. Йдеться, зрештою, не про вартість технічних досягнень, яка загально призначана, а про те, чи зробили вони людину щасливішою, ніж була, наприклад, менш озброєна технікою, але цілісна світоглядово людина Середньовіччя? Маю щодо цього важкий сумнів...

Не здаються мені слушними і міркування Ю. Мартинюка про те, що "криза духовості" є не що інше, як конфлікт між "східнім", обломовським, як каже він, і "західнім", фавстівським, комплексом думання у тих, що про згадану кризу говорять. Хай пробачить мені колега Ю. Мартинюк, але ця аргументація чомусь нагадує мені німецьку аргументацію теорії "юберменівства" і "унтерменівства" часів війни. Всяке узагальнення має ту хибу, що воно узагальнення. "Обломовський" чи "фавстівський" типи людини — це перш за все літературні типи і, незалежно від їх географічного походження, перший так само добре може зустрічатися на заході, як другий на сході. Таким чином словосполучення "східній, обломовський" і "західній, фавстівський" досить умовне. Під час перебування в Німеччині ми мали змогу бачити німецького міщанина. Він, щоправда, мало скидався на Обломова, але коли червоний і бундочний, він методично наповняв у "гастваві" свій шлунок книдлями і пивом — ми ніякого духу неспокою, стремління вперед, до "хвилини прекрасного", в нього не помічали, і ми знали, що це також не доктор Фавст. "Німецький міщанин — це ще не захід", — скаже мені опонент, — але схід — це ще не Обломов, чи навпаки, Обломов — це ще не схід, це лише північний схід, та й то одною стороною, бо по сусіству з Обломовим народилися й жили також Рилеев і Герцен. А країна найсхіднішого сходу — Японія, має далеко більше фавстівського духу, ніж обломовського.

Можна було б говорити про підґрунтя, з якого Обломов чи доктор Фавст, але це вже ми говорили б (Закінчення на стор. 21)

ЧИ ОДУМ У СПА ПРОТИ ДОУС-У?

На кожному великому з'їзді появляється одне спірне питання, яке викликає довгі і запеклі дискусії. Сказати правду, більшість делегатів і гостей на з'їзді з таких дискусій дуже радіють: бо немає нічого нуднішого від конгресу, на якому всі з усім погоджуються. Але коли минає з'їзда гарячка (тобто тоді, коли розпакуваш дома свої манатки і сумно поглядаєш на несподівану порожнечу в гаманці), часто хитаєш головою і питашся сам себе: "Ну і навіщо потратили ми стільки часу на таку дрібницю? Хіба ж вона варта того, щоб дразнити собі за неї горлянку?" III З'їзд ОДУМ-у в США присвятив дуже багато енергії на дослідження екстравагантних витрат певної особи, IV З'їзд чуть не погруз у запеклій дебаті над однією псевдо-одумівською газеткою. Найспірнішим питанням на V Ювілейному З'їзді ОДУМ-у в США була проблема відношення нашої Організації до Демократичного Об'єднання Українських Студентів (ДОУС). На відміну від спірних точок на попередніх конгресах, це була справа дійсно важлива, гідна вичерпної дискусії.

Голі факти цього спору такі:

В Ювілейний З'їзд ОДУМ-у в США в своїх 14-и резолюціях ані словечком не згадав про існування братньої організації ДОУС.

На З'їзді виявились дві течії, які обстоювали ріжкий підхід до ДОУС-у. Перша течія, очолювана П. Матулою (Ньюарк), якого підтримав П. Гурський (Філадельфія), рішуче виступала проти організації демократичного українського студентства поза рамками ОДУМ-у. Під час дискусії стало видно, що прихильники цієї течії боялися, щоб, коли розвинеться ДОУС, студенти-одумівці всі до нього не перейшли і не покинули свою працю в ОДУМ-і, залишаючи ОДУМ — як висловились деякі — другорядною масовою організацією. Щоб цьому запобігти, треба, на їх думку, не допустити до розвитку самостійного ДОУС-у, але для задовільнення специфічно студентських потреб створити при окремих філіях і при Головній Управі ОДУМ-у студентські референтури. Іншими словами, студенти творили б тільки своєрідні клітини ОДУМ-у. Для упрощення аналізу назовемо їх план концепцією "студентських клітин при ОДУМ-і".

Практично ця концепція відбилась в проекті однієї резолюції, яка звучала:

"П'ятий Ювілейний З'їзд ОДУМ-у з приємністю стверджує організацій-

Ярослав БІЛІНСЬКИЙ

ний розріст і розвиток нашого Об'єднання, зокрема ж широко підтримує і закликає до дальшої розвбудови Юнацький Улад — "Юний ОДУМ" — і світоглядову одумівську організацію студентства — ДОУС."

Резолюційна Комісія V З'їзду в складі І. Павленка (Ньюарк) як голови і Я. Білінського (Бостон і Прінстон) та Ю. Нагорного (Ньюарк) як членів, частину проекту відкинула і на його місце подала свій:

"П'ятий Ювілейний З'їзд ОДУМ-у в США з приємністю вітає повстання самостійної, але братньої організації демократичних українських студентів — Демократичного Об'єднання Українських Студентів (ДОУС-у) — і закликає всіх членів ОДУМ-у в США її підтримувати як морально, так і матеріально."

Під час З'їзду навколо цієї резолюційної комісії і Е. Федоренка (з філії Рочестер, Голови Тимчасової Головної Управи ДОУС-у і Голови Президії V З'їзду ОДУМ-у) утворилася течія, концепція якої була "ДОУС — самостійна, але братня організація ОДУМ-у".

В дискусії прихильники цієї другої течії наводили такі аргументи:

Противники бояться, щоб студенти не залишили ОДУМ-у на потал. Але практика доказала, що ті люди, які активно працюють в студентських організаціях, приймають активну участь і в ОДУМ-і. Цих людей до праці в ОДУМ-і непотрібно примушувати тим, що відкрито буде для них спеціальні клітини і формально загороджено дорогу до ДОУС-у. Пасивних же одумівців-студентів ніякими організаційними змінами до праці в ОДУМ-і примусити не вдастися, чи вони будуть в ОДУМ-і, чи в ДОУС-і, вони всеодно будуть появлятися тільки раз на рік — на з'їзову забаву. Проблема пасивності існує незалежно від ДОУС-у, і її не вільно путати з проблемою демократичної студентської організації. Як приклад студентсько-одумівської співпраці на меншій скалі, Я. Білінський навів відносини між Українсько-Американським Студентським Гуртком в Бостоні і тамошньою філією ОДУМ-у, які м. і. улаштували спільно Свято Круг, а Е. Федоренко розказав, як весь європейський ДОУС тісно співпрацює з європейським ОДУМ-ом. Але на відь якщо ці факти не переконали

прихильників концепції "студентських клітин при ОДУМ-і", все таки є трохи дивно, що вони не змінили ані свого становища, ані своєї аргументації, коли Е. Федоренко, тобто Голова Тимчасової Управи ДОУС-у, якого З'їзд вибрав Головою Президії, прийняв для нього зовсім несподівану кандидатуру на Голову Центрального Комітету ОДУМ-у.

Другим аргументом прихильників самостійного, але братнього ДОУС-у, був той, що тільки незалежна **станова** організація українських студентів зможе притягнути тих колег, яких уже не задовільняють недемократичні студентські організації, але які з тих чи інших причин не хотіли би відразу вступити до ОДУМ-у. Самостійний ДОУС таким чином служив би мостом до організації демократичних загалом, а до ОДУМ-у зокрема.

Третій аргумент — це аргумент зв'язків. Ані в центральних українських студентських організаціях, ані в чужих студентських установах українські студенти-демократи не мають відповідної репрезентації. Наші колеги-націоналісти в усіх цих установах користуються свого роду монополем, яким густо-часто дуже зловживають. Напр., на основуючих зборах Союзу Українських Студентських Товариств Америки (!) в 1953 р. більшість делегатів голосувала проти демократії. Чи можуть цей монополь ім вибити з рук студентських клітин ОДУМ-у? Студенти-демократи мусять говорити зі своїми колегами, як рівні з рівними.

Друзі: О. Кириченко і В. Медвідь також перестерігали учасників З'їзду, що, кінець-кінцем, студенти, якщо захочуть, створять свою організацію самі, незалежно від позиції ОДУМ-у.

Але головним аргументом другої течії, який розвинули пп. Пономаренко (Клівленд), Медвідь і Білінський, був той, що годі думати тільки про те, котра розв'язка принесе найбільшу користь ОДУМ-ові, а котра — ДОУС-ові. Треба застановитися над тим, який підхід найкращий і для поширення і для поглиблення українського демократичного загалу. Навіть якщо ОДУМ тимчасово втратив одного студента, який би перейшов до ДОУС-у, не тратити його українське демократичне суспільство. Навпаки, з нового місця діяльності він міг би притягнути в лави української демократії більше людей, ніж зі старого. Чим численніший буде демократичний загал, тим більша буде користь і для ДОУС-у.

(Закінчення на стор. 8)

ОДУМ у комплексі життєвих питань

З доповіді на П'ятому З'їзді ОДУМ-у Канади

Бувають питання прості: стислі, специфічні, обмежені, відповіді на які є прямі й короткі — "так", або "ні", чи щось подібне цьому. Це початкові й основні засоби пізнання, і до них врешті зводяться роздріблені частини аналізованих проблем, коли потрібно поставити крапку над "і".

Бувають також питання, спрямовані безпосередньо чи посередньо на цілий гордів вузол життя, питання, які дають загальний обрис проблем і перспективу нашого наставлення і відношення до них. Ці питання є основою цілеспрямованості наших шукань, засобом перегляду мотивації потягнень, основою синтетичного — на відрізнення від аналітичного — аспекту мислення. На такі питання немає односкладової відповіді.

Нас зараз цікавить одне з таких синтетичних питань, які дають відраду й безпосередню користь не лише з часткової розв'язки, але навіть з самого процесу обмірковування їх — бо ж саме до цієї категорії належить оте питання рушійної сили нашого Об'єднання, питання нашої ідеології, нашого світогляду.

Світогляд буде і збагачує життя, охоплює — але не вичерпує його. Світогляд не розв'язує проблем, але дає підхід до них, підхід до життя, дає організації вимір, що словом запозиченим з військової справи називається калібр.

Оглянемося на наше суспільство: де є той розмах, де той калібр? Скільки ми можемо взяти, щоб збільшити й дати?

Всі наші проблеми — округлі й замкнені. Від ідеології залежить динаміка діяльності, ідеологія ж без світогляду — мертві, а світогляд великою мірою формується знов таки ідеологією, живою ідеологією. Проблеми наші витікають з життя, в житті вони знову вливаються; коли ми їх розв'язуємо, вони вливаються конструктивно, творчою силою; коли ж ні, — тоді вони затоплюють, і пригнічують, і заплутують нас у свій клубок. Де початок і де кінець нитки?

Безумовно, без початкових даних глибшого світосприймання не може бути й такої ідеології, яка б його розвинула, не може бути взагалі глибшої, далекосяжної програми, не може бути й поважної діяльності, доцільної діяльності, бо коли нема повноти життя в цілях, то не дадуть цієї повноти й випадковості, обумовлені обставинами. Отже, де б

ми не взяли динаміку ідеології, мати її ми мусимо — чи вона вийде ззовні, чи зсередини нашого середовища, чи дастіть її нам суспільство, чи ми знайдем її в нас самих, відкриваючи її звільнюючи наш світогляд, наш кругозір, свідомим поривом до життєвого піднесення, звільнюючись від дрібничкості і звільнюючи "все те, чим може в гору дух підняться", за словами поета — одного з малого числа наших великих і славних мистців і громадських мужів — Івана Франка.

Що перешкоджає нам оглянутися критичним оком не на суспільство в цілому, а безпосередньо таки на наше власне Об'єднання і спитати себе: де вітає ото наш дух, чим він займається, на що

Віктор ТОПЧІЙ

орієнтується, чим керується? Чи програмово чи спонтано, чи таки просто навмання, безладно й хаотично, проходить і розвивається та частина нашого життя, яку ми проводимо так звано "організовано" чи "організаційно" в нашему об'єднанні?

Чи ми дійсно дозріваємо до суспільно-громадської й особистої свідомості, чи просто тупцюємо на точці хронічного дилетантизму, з глибоким самозадоволенням плескаючи себе по плечі за те, що спромоглися навчитися з життєвого досвіду сучасності та минулих поколінь і відмежувалися від суспільного кретинства, від отупіліх і одержимих ідеями фікс суспільного рецидивізму? Чи це має бути все, чи нам не треба нічого, крім сірої чистоти?

Чи ми достатньо глибоко свідомі того, куди ми прямуємо, чого шукаємо, до чого стремимо? Чи не забуваємо часом про напрямі нашого статуту, чи перевіряємо аж від "заснування міста" співвідношення тих вартостей, які лягли в основу нашого згуртування в об'єднанні, чи часом не застригаємо безнадійно в механічних дрібничкостях, і то часом в найважливіших моментах спільніх зусиль, не рішаючись переступити рубікон традиційних обмежень?

Чи ми не котимося шляхом найменших зусиль, користаючи з готових, вже створених вигод чужого, більш-менш впорядкованого суспільства, та по інерції, безвиразно й пасивно, рухаємося без певного на-

прямку, підштовхувані лише марною мрією та відпорністю на агресію демагогів?

Не будемо застановлятися над точною відповіддю на ці питання; достатньо вже звернути увагу через них на ті пекучі проблеми, які протягом п'яти років організаційного стану Об'єднання домагались від нас виключної уваги, але через змову обставин не могли її одержати, домагались нового і ясно означеного періоду нашої діяльності, періоду сталої вартости, в якому марні й пустозвучні фрази, короткосяжні й поверховні, поспішні й розраховані на кшталт й близьку мету, показові заходи, основані головно на "так годиться" мають відійти на побіжний розваговий план.

Але не будемо голословними вже на цьому місці й розберемо й розглянемо — стисло але докладно — головні підставові аспекти задачі, яка неуникненно ставиться перед нашим життям і його безпосередніми основними вимогами.

**

Наша організація — є частиною нашого життя, та ще й у задумі формативною частиною. Очевидно, без відповіді на питання, чого ми хочемо і чого взагалі хоче людина в житті, ніяка відповідь на наші біжути проблеми не матиме основи. Як ми знаємо, ми інтуїтивно зrozумілі і на чужих помилках, на помилках наших політичних противників, переконалися з чого не можна пачинати: з просування ідеї фікс, ідеї, яка не допускає постійної перевірки основної її рації, основних життєвих засад, яка кидає мильні й поверхові, часто свідомо - облудні гасла, лише заслоняючи основні проблеми, а не розв'язуючи їх, викривлюючи життя в химерні й нерідко крайньо шкідливі для нього потворні марева, а не відливаючи його в змістовні форми, ідеї, яка штовхає людину на втечу від себе, кидає її в безодню сумбурних, замішаних бажань.

Ми також навчилися з якого боку треба підходити до розв'язки, якого підходу від нас вимагає життя: непередженість, здоровий розум є основою поступу. Здоровий розум прямує до добра, добра людства, орієнтуючись на добро одиниці й визначаючи і визнаючи добро людства не як якесь сумнівне, невідоме або двозначне, ексцентричне поняття впертої й хворобливої уяви маніяків, а як виразне й просте, зрозуміле для кожного, єдине за-

гально приемливе для людей доброї волі поняття сукупності добра оди- ниць, при тому добра, зв'язаного нерозривно з безпосереднім добробутом кожного, основаним на спра- ведливості, раціональному компромісі між цими людьми доброї волі та безпосередньому користанні тією свободою, яку вможливлює такий компроміс одиниць. Ми ідемо пра- вильним шляхом. Але нам бракує одного: ми ідемо цим шляхом помац- ки, якщо не зовсім навмання, задо- волені правильністю інтуїтивного, підсвідомого відчуття і мало заста-

новляючись над його підбудовою та над тим, як його ефективно перевести в життя, як через це смутне прочуття сягнути до глибини його джерела й перетворити струмок сві- жої води на потужний і невичерп- ний потік, глибоко задовольняючу життєдайну духову течію. Попро- сту, ми не застановляємося достат- ньо над тим, як нам приступити до діла і як впорядкувати й загостри- ти свідомість послідовного порядку вартостей в наших стремліннях.

Ми рахуємо, що знаємо, що наші проблеми основуються в індивіду-

альний площині: одиниця є наша мета, зокрема українська одиниця, тобто наші брати, наши друзі, ми самі. Ми рахуємо також, що знаємо, як ненормальні суспільно-полі- тичні обставини розколюють надвое єдність наших стремлінь, даючи нам два напрямки — з одної сторони ми мусимо змагатися за визволення нашої батьківщини з ярма чужин- ців та з-під домінанції людоненавис- ницької держави, як і з-під впливів самоцільного шалу тоталітарних державних місценопецій; з другої сто- рони, ми мусимо змагатися за ство-рення на еміграції середовища, сприятливого до всеобщого задо- вольняючого життя нашого емігра- ційного суспільства й нас самих. Це цілком правильно, і ми дійсно ле- генько й без усякого напруження розлізнаємо той факт, що й одна й друга загальна ціль випливає з од- ної засади: добро одиниці...

Подивімся тепер, що являє собою ота праця для нас і для нашого су- спільства на еміграції, серед нашого ОДУМівського кола; чи не є це ос- новою, тією сталою, постійною осно- вою нашого Об'єднання, яку ми надіємося принести в Україну? Дій- сно, що будемо робити ми, як ОД- УМ, коли, припустім, наші політичні ідеали будуть осягнені повністю? Де буде сенс нашого існування? Невже лише в підтриманні й утри- манні іх? Та ж наше Об'єднання не політична партія, а широко за- кроєне суспільно-громадське угру- повання ідеологічно-політичного ха- рактеру, якого перше "Я!", якого створення було наголошеннем гли- бини й всеобщого розуміння життя людини й людської громади.

Свобода... Так, безумовно — сво- бода. Але, — де зміст тієї свободи? Що означає свобода? Свобода є лише нагода; як нагода буде використана — це внутрішній дійсний зміст свободи. Ми в Канаді маємо особисту свободу. Ми вмовляємо себе, що використовуємо цю — що-правда, обмежену браком матері- яльних засобів — свободу для здо- буття такої ж або й більшої сво- боди для наших братів за залізою заслоною. Але це лише відговірка, бо на цю справу більшість з нас посвячує дуже малу долю цієї осо- бистої свободи. Більшість нашого суспільства не використовує своїх нагод. Чому? І навіть якби ми дій- сно принесли свободу в Україну чи спричинилися до неї, чи ми готові показати, як і чим цю свободу зап- повнити? В цьому криється велика доля наших недомагань, недомагань цілого нашого суспільства. Коли ми самі не використовуємо життєвих нагод, чи наша свобода не буде прикладом порожнечі?

(Про це читайте в чер- говому числі. Ред.)

ЧИ ОДУМ У США ПРОТИ ДОУС-у?

(Продовження зі стор. 6)

УС-у і для ОДУМ-у.

Проте, не зважаючи на всі ці аргументи, і помимо того, що резолю- ційна комісія пішла на уступки і добавила до свого проекту резолю- ції (див. вище) друге речення:

"...З'їзд закликає всіх одумівців-студентів ставати членами ДОУС-у, а всіх українських студентів демо-кратичних переконань активно спів-працювати в рядах ОДУМ-у;"

і не зважаючи на те, що п. Медвідь запропонував ще один компроміс, а саме, скреслити всі заклики з про-єкту резолюційної комісії (див. вго- рі), — провідники першої течії до- билися того, що З'їзд зігнорував ДОУС, хоч їм вже не вдалося про-тиснути свою концепцію "студент-ських клітин при ОДУМ-і".

Що значить вислід голосування? Чи це голос проти ДОУС-у?

Без сумніву, мовчанка ОДУМ-у в США може відбитися від'ємно на праці європейського ДОУС-у. Студіюючи здебільша при гірших жит-тєвих умовах ніж їхні колеги тут, демократичні студенти в Європі зро- били більше, ніж студенти-демократи в США. Дотепер Центральний Комітет ОДУМ-у, головою якого є представник ОДУМ-у в США, під-тримував розвиток ДОУС-у. Вигля-дає нібито, що V З'їзд ОДУМ-у в США змінив політику Ц. К. і позба- вив ДОУС своєї моральної підтрим- ки.

Є друга небезпека, яку не треба перебільшувати, але яка не є ви-ключена; а саме, що в поодиноких випадках активні студенти - одумівці залишать ОДУМ, як тільки ДОУС широко розгорне свою діяльність на американському континенті. Якщо ці студенти захочуть відплатити за ігнорацію їхніх потреб ОДУМ-ом в США ігнорацією ж того самого ОДУМ-у, ситуація не буде позбав- лена певної іронії, бо пропозиція не згадувати про ДОУС вийшла з крила, яке вимагало активної праці студентів в лавах ОДУМ-у.

В цьому останньому і полягає, на нашу думку, додатня сторона вислі- ду голосування. Звичайно робиться так, що спірні питання обходиться не мовчанкою, а закривається загальними "гумовими" резолюціями, які можна до схоку розтягати на всі боки і які нічого конкретного не означають. Але коли відомо усім, що проблема відношення ОДУМ-у до ДОУС-у обговорювалася на З'їзді аж два дні, а З'їзд у своїх ре- золюціях про ДОУС і не згадав, — то це тільки підкреслює vagu спір-ного питання і викликає цікавість спостерігачів. Для деяких делегатів така мовчанка може здаватися ви-гідним компромісом, в дійсності — це безкомпромісний визив для всіх студентів демократичних переконань в США, виявити свою силу в тій чи іншій студентській організації. Ми певні, що вони підуть шляхом своїх європейських і канадських колег, які більше ніж рік тому назад створили ДОУС і вже досягли поважних успі-хів. Ми не сумніваємося в тому, що вони, як їхні колеги в Європі, в ДОУС-і не забуватимуть про ОДУМ і докажуть скептиків на ділі, що їхні побоювання невіправдані. Разюча мовчанка замість пустих со-лодких фраз може вийти на користь і ОДУМ-ові і ДОУС-ові, коли наші демократичні студенти зроблять з неї відповідний висновок, а саме: **V З'їзд ОДУМ-у вибрав мовчанку — слово тепер за студентами.**

ЛІТЕРАТУРА**З НОВЕЛІ****ОКРАДЕНА ДУША**

— Марія СОШЕНКО —

Минуло два місяці. В Криму стойть виноградний сезон — оксамитний, повитий мелянхолійним серпанком вересень. В цей місяць санаторія працівників цека перевопнена.

Зоя, свіжа і сяюча після морського купання, єде алею з мірт, олеандрів та магнолій і тихо наспівує якоїсь пісні. На душі в ній ясно і радісно, життя здається величезним безконечним святом. І їй дивно думати, що тисячі жінок зараз сидять у задушливих установах і ніколи не зможуть приїхати в цей чарівний Крим, закоханий в море і сонце; їх ніколи не пустять в цю розкішну санаторію, відчинену лише для вибраних.

Назустріч іде Розочка Мац, особиста секретарка директора одного з великих заводів. У Розочки надуті пухкі фарбовані губки. В її руках лист.

— Що трапилося? — питає Зоя і бачить в очах Розочки злий вогник.

— Ось я прийду, я їм покажу! — каже Розочка. — Ні, ви тільки подумайте, яка гідота! У нас на заводі було шістнадцять путьовок в санаторії — ясно, що їде директор, заступник, головний бухгалтер, секретар партійного осередку, кілька парторгів та профоргів — тобто ввесь наш актив. Цілком зрозуміло, що одна з путьовок належить мені, адже я так багато працюю! Так бузотери з інструментального цеху хотіли дати цю путьовку якісь Гапці, робітниці з того цеху, мовляв, у ній туберкульоза! У мене, може, теж туберкульоза, але ж я мовчу! А тепер ця Гапка вмерла, і я винна в цьому! Хами! А коли б вона приїхала в санаторію, то хіба одужала б? Та все одно її в цю санаторію і не пустили б! Ця санаторія не для Гапок, а для нас! І хтось з тих хамів сміє мені писати брутального листа, в котрому обзыває такими словами!... Ну, та я знайду, хто написав цього листа!...

Зоя співчутливо хитає головою.

— Ах, люди такі злі.

— Ще б пак! — підхопляє Розочка і пудрує почервонілого носа. — Але ж я сьогодні ще поговорю з директором — і дехто вилетить з заводу!

— Кому це ви даєте крильця? — чують вони веселій голос Аполонова. Він підходить швидким, пружним кроком і довго тисне руку Розочки. В її долоню непомітно переходить записочка, але Зоя цього не бачить.

— Розочка, — питає він, — чи ви будете завтра танцювати на концерті?

— На якому? — питає Зоя.

— Я тобі зараз про все розповім. В санаторії, як ти знаєш, відпочиває “бог совєтської музики” Соломон Ізраїлевич. І ми влаштовуємо для нього концерт художньої самодіяльності. Так згода? — звертається він до Розочки, і та відповідає “так” і біжить в альтанку читати одержану записочку.

— Зоєчко, — каже Аполонов, — мені треба з тобою поговорити. Цей концерт я влаштовую для тебе.

— Що-о? — дивується Зоя.

— Ти сподобалась Соломонові Ізраїлевичу, але на концерт ти мусиш захопити його, зрозуміла? Він буде головою конкурсної комісії, і від нього залежить, щоб моя симфонія одержала першу премію.

— Але, Борисе, чи подумав ти, про що говориш?

Закінчення
з попереднього
числа
“Молодої України”

— Я для тебе зробив усе, — обурюється Аполонов. — Я стільки витратив на тебе, привіз до санаторії, а ти не хочеш зробити для мене такої дрібниці!

Помітивши в очах Зої впертість, він швидко змінює тактику.

— Зоєчко, — каже він з проханням, — в твоїх руках мое майбутнє. Присягаюся, я запишуся з тобою.

— Коли? — швидко запитує Зоя.

— Тоді... ну, коли ти..., коли Соломон Ізраїлевич... Одним словом, ти мене розумієш, Зою. Я знаю, що ти хочеш записатись зі мною, це твоя мрія, я виконаю її, добре? Ти згодна, Зою?

— Так, — каже Зоя і нахиляє голову. Йи соромно. І небо вже не здається її таким ясним, і магнолії вже не пахнуть так сп'яніло — і десь у глибині душі виникає перший біль і перша велика образа.

**

Концерт почався відразу після вечірі. Зоя сиділа поруч з Соломоном Ізраїлевичем в першому ряді і хвілювалась.

На естраду вийшов Аполонов і підняв руку. Все стихло.

— Товариши, — почав він урочистим тоном, — вечір художньої самодіяльності вважаю відкритим. Першим номером нашої програми наш молодий і талановитий піяніст Соловейчик зіграє уривок з “Симфонії про Сталіна”, написаної нашим геніальним композитором Соломоном Ізраїлевичем...

Іого слова потонули в бурхливих оваціях.

До фортепіано швидко підійшов Давид Соловейчик і з силою вдарив по клавішах. Дерев'яні звуки нагадували барабанне тріскотіння, щось тупе і зловісне було в них.

Двоє молодих людей встали й тихо пішли до виходу. Зоя подивилась їм услід — і чомусь згадала, що один з них відомий український поет, а другий артист. І їй стало неприємно, що вони не почутої її співу. Далі був її вихід. Аполонов сів за фортепіано.

Зоя повернула обличчя до Соломона Ізраїлевича і зустрілася з його настирливим, жадібним і нахабним поглядом.

М'яким грудним голосом вона заспівала “Каховку”. Двоє молодих людей підійшли до відчинених дверей на терасу і слухали її.

И девушка наша в солдатской шинели

Проходит с винтовкой в руках...

співала Зоя, і вітер коливав її сукню з зеленого шифону у великих срібних мушках та довгі льокони чорного волосся.

— Так... — прошепотів поет, — дівчата в салдатських шинелях вмирали, щоб могли жити такі... — ; він повторив слово, котре робітник написав Розочці в листі. — І скільки ще вмре цих дурних і нещасних дівчат у салдатських шинелях, коли знову настане війна, щоб оці Зої могли танцювати на їхніх трупах...

Артист всміхнувся.

— Але я гадаю, що коли б почалася війна, то багато чого було б інакше... І ці дівчата, мабуть, порозумішають до того часу. Мені задушливо тут, це не концерт, а кабаре. Ходімо в сад, я розповім тобі про свою подорож...

Вони пішли в сад до квітучих магнолій і троянд, до чистих, сяючих зірок — і не бачили, як Зоя співала „Мой костер в тумане светит” і дрібно перебирала плечима, наче справжня циганка.

Після Зої виступила Розочка. Вона танцювала танго „Жгучий поцелуй” під акомпанімента віолончелі, саксофону, фортепіана і баритона, що гнусаво і пристрасно виводив:

Ну, поцелуй еще хоть раз,
Пусть в сердце луч горит любви,
Огонь еще ведь не погас
В моей бунтующей крови...

Вона не встигла ще закінчити, як Аполонов вже вийшов з залу і пішов до альтанки — тої, про котру писав у записці. І слідом за ним вислизнула Розочка.

Аполонов впевнено йде вздовж квітучих кущів і раптом зупиняється, бо чує уривок фрази:

... і професор Платонів каже, що ця симфонія Юрія Баталова є дійсно музичний шедевр. Це справжній народній твір, як народні твори самого Шевченка...

Аполонов обережно розсував віти магнолії і дивиться. На мармуровій лаві сидить двоє молодих людей. Один з них говорить:

— Ну, дякую, що розповів — наче свіжим вітром на мене повіяло. А тепер ходім до моря, я прочитаю тобі мої нові вірші.

І вони пішли.

Аполонов, забувши про альтанку, ходить по алеях саду.

— Юрій закінчив симфонію, — думає він, — і це, кажуть, шедевр. Але я повинен перемогти, а не Юрій. Його треба усунути зараз, негайно, швидко, непомітно. Так, так, звичайно, тільки Соломон Ізраїлевич... тільки він! Ах, коли б Зоя, ця вперта Зоя!... Ну, та я ж йі віддячу, буде пам'ятати!

Він раптом швидко відступає в тінь. По алеї повільно йде Соломон Ізраїлевич під руку з Зоєю. Її обличчя, освітлене місяцем, дуже бліде й нерухоме.

Аполонов потирає руки і навшпиньках іде в протилежний бік — до альтанки.

**

За великим письменним столом сидить чоловік з круглою голеною головою і різкими рисами обличчя. На френчі у нього поблискує орден Леніна:

— Отже, — каже він, — все зроблено. Справа № 7815 дійшла до свого кінця. Встановлено зв'язок з професорами — ворогами народу, що повернулися з заслання і продовжують тут свою антисоветську діяльність. Антисоветська агітація, вербування членів...

— Так, — каже Соломон Ізраїлевич.

Людина з орденом Леніна встає і простягає йому руку.

— Ви один з наших кращих робітників, — каже вона.

Соломон Ізраїлевич на хвилину затримується.

— Між іншим, — каже він, — перевірте поета і артиста, — і він простягає дві картки, на котрих записано все: прізвище, ім'я, рік народження, місце роботи, розмови. Перша розмова помічена датою концерту в санаторії.

**

Ніч закінчувалась. В просторому „засекреченному” кабінеті ресторану, де Зоя вперше пізнала „розкішне життя”, повно тютюнового диму та задушливо. За столом, розстібнувши комірі сорочок, сидять з картами в руках чоловіка десять. Світ електрики відбивається в їх п'яних очах; обличчя в них стали багряними з нездоровим сірим відтінком. Вони є в тому стані, коли хочеться блиснути чимсь незвичним і показати себе володарем світу.

— Ставлю Зою! — раптом крикнув Аполонов і кинув на стіл колоду карт, перекинувши пляшку.

Його товариші на хвилину заніміли, а потім зайшлися реготом.

— Браво! — закричали, аплодуючи.

Карти тепер падали з рук, як зливки золота: вони мали ціну Зої.

— Сімка черви! — сказав Аполонов і засміявся: він виграв Зою. — Сьогодні гуляємо цілий день, до самої ночі. Сьогодні я виграв! — з особливою виразністю промовив він і після невеличкої павзи додав:

— Ставлю Зою, поки не програю її!

**

Вечір спустився непомітно. В кімнаті професора Рудченка стоїть побожна тиша. Юрій тільки закінчив грati свою симфонію. Під впливом її чарівних звуків постає образ України, вчувається голос її поета...

Першою мовчання порушила Ольга. Вона швидко підійшла до Юрія і схвильовано потисла йому руку.

— Дякую, — сказала вона. — Треба дуже любити свою країну, треба дуже любити свій народ, щоб створити це...

В її очах блищають сльози. Мимоволі всі підійшли один до одного. Щось гарне і чисте пронеслось над ними, торкнулося серця — і воно залишилось відкритим для дружби, любові й офіри.

В ту ніч Юрій повільно повертається додому. І життя йому здавалося таким величезним і дивовижним, як це темне небо в сяючих зорях, як ця пауха і тепла земля, що шумить травою і вітром.

Біля свого будинку він побачив чорну машину — за кимсь приїхали в таку пізню годину. І відразу всі кольори світу погасли навколо, зловісна тінь „чорного ворона“ лягла на чиєсь життя, як смерть. І Юрій мимоволі прошепотів, повний жалю і скорботи за когось.

— Нещасний...

Він не знав, що говорить про себе самого.

**

Мати Юрія з четвертої години ранку стоїть у безконечній черзі біля тюрми. В її руках кошик з передачею. Поруч з нею стоїть жінка в темній хустині і акуратно залатаній кофточці.

— Защо мій Дмитро сидить, так і не знаю, — каже вона матері Юрія і тужно хитає головою. — Він працював на заводі, був стахановцем...

В її очах біль і сум людини, якій не можна нічим допомогти.

— А моя Варюся вже третій рік сидить, — каже інша жінка, і її обличчя болісно здригається. — Вона сказала, що не може підписатися на позику індустріалізації, дурненька була.. Я тоді лежала хвора і ми зовсім не мали грошей, і нічого було продати. Вона відмовилася... Її забрали і з того часу взяли з одної тюрми до іншої, навіть у Москві була. Дякувати Богові, що сюди привезли, хоч передачу дам. Шкода, що близни не беруть...

Дикий, пронизливий крик пролунав так несподівано, що від нього похололо серце.

Від дверей поволі йде сива жінка в старомодній чорній сукні. Вона каже, неначе в нестягі:

— Нема його... Боже мій, Боже мій, нема його... Сину мій, Миколо мій...

В її очах немає сліз, вона немов скам'яніла від горя.

— Миколо, Миколо! Вони вбили його!...

Раптом вона повертається до сірої тюремної стіни, до дверей, де стоїть вартовий, і кричить, стискаючи кулаки:

— Будьте ви прокляті, прокляті, прокляті!... Кати, вбивці!..

Двоє цивільних, що невідомо звідки з'явились, беруть її під руки і ведуть за собою. За рогом їх чекає закрита машина.

Мертві тиша запанувала серед людей. Хтось тихо скорботно ридає...

Мати Юрія похололими руками простягає передачу.
— Вже пізно, — каже їй байдужий голос.

І вона, притискуючи кошика до грудей, тихенько йде курним шляхом, забувши про трамвай. Вона ще нічого не їла сьогодні, а вже вечір. В її стомленому, збліблому мозку б'ється едина думка:

— Що тепер буде з Юріком?

Вона приходить у свою зганьблену, пограбовану кімнату — всі твори Юрія вилучено під час арешту, вивезено навіть його фортепіано.

— Що ж мені робити? — в сотий раз запитує вона. І раптом згадує — консерваторія! Там повинні допомогти: адже Юрій там викладав.

Вона швидко одягається і йде до консерваторії. В коридорі до неї підходить миловидна дівчина зі скрипкою в руках.

— Ви кого шукаєте? — питає вона.

— Директора, — відповідає мати.
В очах дівчини глибокий сум.

— Ходім, я покажу вам його кабінет, — каже вона.

Вони йдуть до кабінету Аполонова. У першій кімнаті сидить секретарка і відполіровує нігти.

— Директор зайнятий, — каже вона.

— Я мати Юрія Баталова... Він заарештований... Він працював тут і йому повинні допомогти...

Секретарка знизує плечима.

— Які можуть бути розмови, коли він заарештований, — бурмоче вона і іде до Аполонова. Через хвилину повертається і, тріюмфуючи, каже:

— Директор зайнятий і в цій справі просить до нього не звертатись.

Мати, хитаючись, виходить з кабінету. Біля дверей її чекає дівчина зі скрипкою.

— Я знаю вас, — тихо каже вона. — Я дочка професора Рудченка і всім зобов'язана вашому синові, завдяки йому я вчуся тут. Але допомогти йому я нічим не можу... Знаєте що, ходім до дружини директора, Зої Павлівни, власне вона не дружина, але має великі звязки. Дуже багато може зробити її Соломон Ізраїлевич. Я поведу вас.

І вони йдуть до Зої.

— Я почекаю вас, — шепоче дівчина і спускається на кілька сходців униз.

**

— Ви, — крикнула Зоя і, відступивши, хотіла швидко зачинити двері, але мати вже зйшла у передпокій.

— Зоє Павлівно, — сказала вона, — ви можете зробити дуже багато. Заради минулого, заради кохання Юрія до вас допоможіть йому. Ви ж знаєте, що він невинний...

— Але що я можу зробити? — з нетерпінням відповіла Зоя. — Я так само нічого не можу зробити, як і ви. Зверніться до директора консерваторії.

— Він не прийняв мене, — відповіла мати.

— Зверніться до прокурора.

— У мене немає сили говорити з ним.

Зоя здигнула плечима.

— Але чому ви прийшли до мене? — роздратовано промовила вона.

Мати випросталась.

— Так, чому я прийшла до вас? — спітала вона.
— Чому? До кого?

Вона повернулася і пішла до дверей, повна презирства до тих, до кого йшла по допомогу.

Біля дверей вона повернула до Зої своє бліде обличчя і промовила:

— Пам'ятайте: за кожний злочин є кара...

Віра ВОРСКЛО

НЕ РОЗКАЗУЙ

Не розказуй про краї цитринні,
Про гаї тропічних гордих пальм.
Заспівай про край мій ніжносинній, —
Край волошок, соняшників, малів.

Не розказуй, як цвітуть мімози
Каравеля з крамом поспіша...
Нагадай про сніг, метіль, морози,
Як в слізах всміхається душа.

ЗНАЙОМСТВО

Гляну в твої очі
І душа мов птиця —
Крилами тріпоче,
Піснею іскриться.

Крикну дзвінко — здрastуй!
Дружньо стисну руку, —
Народилось щастя,
Смуток, або мука.

З близькості полону
Не втічеш, бо пізно.
Теплота долоні
Спає залізна.

І знайомства міті
Лишаться навіки.
Радості суцвіттям,
Або чорним криком.

І вийшла, високо піднявши голову, готова на смерть і страждання. І дівчина зі скрипкою здивувалась, побачивши її помолоділе обличчя і сяючі очі.

— Вона обіцяла допомогти? — спітала радісно.

— Ні, — відповіла мати. — Але я не боюсь їх. Краще вмерти, ніж залежати від них.

Дівчина схилилася і мовчки поцілувала руку матери.

**

Соломон Ізраїлевич не любить мати за собою боргів. Те, що він обіцяв Аполонову за Зою, він виконав. Свій останній борг він віддає особисто — привозить у помешкання Аполонова великий пакет.

Аполонов і Соломон Ізраїлевич замикаються в кабінеті.

— Я, дорогий Борисе Григоровичу, привіз тобі твої Юрія Баталова, що були вилучені під час арешту, — каже Соломон Ізраїлевич. — Продивись їх з ідеологічного боку, розуміш?

— Аполонов киває головою, він чудово розуміє.

— Ви тепер до Зої? — питає він Соломона Ізраїлевича, але той неуважно відповідає:

— Ні, у мене сьогодні... тобто я занятий..

Аполонов шанобливо проводжає його до передпокій. Він розуміє: Зоя вже обридла Соломону. Ну, час і їй позбутися, багатство Юрія в його руках.

Він жадібно розкриває текі — тут лежать скарби, якими може пишатися Україна.

— І це все мое, мое... Мені нічого не треба більше писати, мучитися, "творити", лише підписати це... — бурмоче він. — Мое, все мое. Моцарта немає — і панує Сальєрі, ха-ха-ха...

Він не може стримати крику радості: перед ним лежить рукопис симфонії „Тарас Шевченко“.

— Моя, — каже Аполонов і бере її в руки. — Моя... Я чесно заробив її. Її ніхто не знає, а ті, хто чув, давно в Сибіру разом з автором.

Аполонов раює з перемоги. Немов скнара в золото, він запускає руки в теки Юрія і перекладає сторінку за сторінкою — наче важкі, дорогоцінні само-родки.

**

...Настав день конкурсу.

Зоя зранку включила репродуктор. Вона лежить на ліжку, ще надто слаба, щоб встати. Мати Юрія сидить біля вікна і в'яже мереживо. Вона продає його в неділю на базарі — і тим живе. Її не чіпають. Вона зовсім оглухла і погано бачить, але пальці з механічною точністю виконують складну, майстерну роботу.

Зоя нічого не змогла розповісти їй, але мати все зрозуміла сама — і в пам'ять Юрія, — адже він до кінця любив Зою — прийняла її. Зоя лежить непорушно на ліжку і думає про Юрія, про його кохання, про великий чудовий талант.

— Де ти, Юрію? — тихо і сумно каже вона й дивиться на матір. Старенька, згорблена, вона сидить біля вікна і швидко перебирає гачком, її губи повільно рухаються, — видно, лічить петельки.

Нарешті, репродуктор заговорив. Конкурс почався. Юрій так готовувався до нього, так чекав... Де він тепер?

— Юрику! — тихо кличе Зоя і раптом широко розплющує очі. Що це? Маячіння? Галюцинація?

Вона оглядається на матір, але та спокійно працює гачком, щось тихо щепоче — лічить петельки...

— Збожеволіти можна, — каже Зоя.

З репродуктора ллються знайомі звуки — скорботні, гнівні, глибокі й чисті, і в кожному з них горить і б'ється живе людське серце.

— Симфонія Юрія...

А симфонія росте і ширшає, наповнюючи кімнату, ввесь світ...

Зоя згадує слова Юрія: "Коли ти на конкурсі почуєш мою музику, ти знову будеш кохати мене. Ти знову будеш моєю..."

Звідки ж він говорить це — із заслання, з могили? — Юрію, де ти?...

**

Газети повні галасливих статей. Першу премію присуджено молодому композиторіві-комуністові Борисові Аполонову за симфонію "Тарас Шевченко". Зоя продивлялася статтю за статтею, і літньою стискала її серце.

Мати Юрія похитує сивою головою, питає:

— Чому ви так нервуетесь сьогодні, Зоє? Лежить і не мучте себе. Адже життя все одно розбите — і ваше, і Юрія, і моє... Мені нічого не треба. А Юрій загинув нізащо... А ви ще можете виплисти, Зоє. Ви молода, вільна. Не плачте...

І гладила її сухою, пожовклою рукою, на якій, здавалося, шкіра шелестить, як осіннє листя.

**

Зоя написала листа до редакції газети про те, що симфонія "Тарас Шевченко" належить перу засланого композитора Юрія Баталова. Йі не відповіли. Вона написала до цека партії. Через тиждень одержала коротеньку записку від Аполонова. В записці було написано: "Коли ти робитимеш дурниці — будеш каятися".

Зоя пішла до редакції.

— Скажіть редакторові, що в питанні про симфонію "Тарас Шевченко", — сказала секретареві.

Секретар повернувся через хвилину.

— Редактор зайнятий і не приймає.

Зоя пішла в комітет у справах мистецтв. Там її зустрів Соломон Ізраїлевич. Він похмурий, і в очах його незнайомі Зої важкі й холодні вогники.

— Зоє Павлівно! — каже він. — Я вам раджу кинути цю нерозумну, вигадану вами історію. Я розу-

мію, що ви сердіті на Бориса Григоровича, але... він має рацію. Він уже одружений, і ви ніякими склоками і плітками його не повернете.

— Він мені непотрібний таксамо, як непотрібні й ви, — з огидою каже Зоя, — але це не плітка, і я діду, що Аполонов цю симфонію вкрав у Юрія Баталова. У мене залишились окремі сторінки від неї, писані рукою Юрія.

Соломон Ізраїлевич наморщує брови. Справа стає серіозною.

— Ці ноти з вами? — питає він. — Передайте мені, і я посуну цю справу.

Зоя сміється.

— Ви гадаєте, що я колишня дурненька Зоя? — О, ні! Та Зоя вмерла, її немає. Це ви її розтоптали і забруднили...

— Випийте води! — каже Соломон Ізраїлевич і подає їй склянку. — І ша, Зоє Павлівно, ша, не кричіть, можуть почути.

Зоя рвучко і швидко дає йому ляпаса й виходить.

Тепер у неї залишився останній шанс — написати до московської "Правди". І вона пише довгого, пристрасного листа, пише, що в неї є докази — ноти симфонії "Тарас Шевченко", писані рукою Юрія.

Відповідь прийшла несподівано швидко. Вона була виразна і ляконічна: "Вашого листа переслали до місцевого комітету в справах мистецтв на ім'я Соломона Ізраїлевича".

Коло зімкнулося. Виходу не було. І Зоя зважилася на останнє: йти до Аполонова. Змучений мозок майже не працював. Вона не розуміла, чого йде до Аполонова, але знала: від нього залежить все, він володіє симфонією Юрія.

Повільно піднімалася знайомими сходами ледве на-тисла гудзик дзвонника. Відчинила хатня робітниця — нова, чепурна. З-за неї виглядає знайоме обличчя — Розочка. Зоя дивиться на її великий, круглий живіт і зло всміхається.

Раптом виходить Аполонов і веде Зою в кабінет.

— Чого вам треба? — різко питає він. — Я одружений, дайте мені спокій з вашими штучками.

Зоя так само весело і злісно всміхається.

Аполонов багровіє.

— В чому справа? — питає він брутально. — Як ти смієш брехати на мене, ти... — і він знову кидає їй в обличчя те образливе слово.

Але Зоя не згиняється під ним. Вона хоче одного: відстояти честь Юрія.

— Боже, допоможи мені! — молиться вона. — Я зобов'язана це зробити заради Юрія, його кохання, заради його матері... Адже вона врятувала мені життя... Боже, допоможи мені...

— Борисе! — каже вона жорстоким і твердим голосом. — Я ставлю тобі умову: ти визнаєш, що ця симфонія Юрієва. Сам. Або я виступлю в Москві, під час вашого концерту лауреатів, коли будуть іноземні кореспонденти, і розповім усе. І в їх льожу кину ноти Юрія, зрозумів? Я не боюся нічого: ні арешту, ні смерті, мені немає чого втрачати, зрозумів?

Аполонов відступає від неї. Так, так, вона це зробить. Арештувати її, як заарештували Юрія, Платонова, Ольгу і її батька? А ноти? Де вони? Вони можуть, колись виплисти, вона зможе додуматися до всього...

І раптом геніяльна думка осяє його.

— Зоє! — каже він спокійно, але в голосі його тріумфування. — Ти можеш це зробити, але я зроблю щось інше. Зараз Юрій в засланні, тобі відомо це?

— Так.

— Він на півночі. Він пилляє дрова. Але він живий. Його не чіпають. Тобі зрозуміло те, що я говорю?

— Так, — каже вона, і її починає охопляти мертвий і незрозумілій жах.

— Так слухай уважно. З завтрашнього дня я почну діяти, а ти знаєш, що я можу майже все. Через кілька днів Юрія не буде там. Не турбуйся, він буде живий, але він буде проклинати своє життя. Він буде вмирати — день за днем, годину за годиною. Повільно, страшно, як тільки можуть вмирати у нас наші вороги. І це буде доти, доки ти не передаєш його ноти. Я даю тобі термін до завтра, до десятої години ранку. Принеси ноти — і я не шкодитиму Юрію. Послуга за послугу, чуєш?

— Так... — каже Зоя і розкриває торбинку.

Але в торбиночці нічого немає. І вона каже: — Завтра о десятій годині вечора біля фонтану в міському саду.

**

Кілька днів підряд газети переповнені статтями про сенсаційне вбивство: в міському саду біля фонтану знайдено труп відомого композитора-комуніста Бориса Григоровича Аполонова. Біля нього лежав маленький перломуттовий бравнінг. Вбивця встиг зникнути.

А ще через місяць закордонні газети вмістили кілька статей про те, що Борис Аполонов вкрав у засланого композитора його симфонію "Тарас Шевченко", і надрукували фото нот цієї симфонії, підписаних Юрієм Баталовим.

Советські газети мовчали.

Е п і л о г

Вічний холод, як біла смерть, стоїть над землею. Місяці вже триває полярна ніч, і тільки північне сяйво сліпучим холодним вогнем горить на небі.

Джованніно ГВАРЕСКІ

ДИВНІ ІСТОРІЇ

Лікар Г. Б. хотів того вечора пройтися, але це не пішло йому на добре. Бо на розі третього бічного провулку його чекав Джіммі.

Джіммі не чекав спеціально на лікаря Г. Б.; Джіммі просто чекав на когось, щоб витягти у нього гаманець з грішми. Перший, хто йому трапився, був лікар, і це не сподобалося членам сім'ї лікаря Г. Б., як і не сподобалося членам сім'ї Джіммі. Саме, коли вони побачили один одного, лікарів Г. Б., як і Джіммі, не лишалося іншої можливості, як витягнути пістолі і випалити. Вони стріляли, поки могли. Тоді кинулися один на одного і марно пробували ухопити один одного. Коли вони усвідомили собі, що душі зроблені з повітря і що тому бійка між двома душами як технічно, так і мовно неможлива, вони непорушно зупинилися, щоб подивитися на свої трупи, що самотньо лежали на бруку.

— Добру ж ви вчинили історію, паганцю! — вигукнув нарешті покійний лікар Г. Б.

— Я не мав враження, щоб ваша робота була похвалювана, ніж моя, — відповів покійний Джіммі.

— Моя — це робота джентльмена, що борониться, ваша натомість — негідного напасника, — презирливо пояснив покійний лікар Г. Б.

— Хитрощі, шановний пане, — сказав покійний Джіммі. — Істотне, що ви такий же убивця, як і я. Ми з вами квит.

Покійний лікар Г. Б. презирливо засміявся.

— Ви зі мною квит?! — вигукнув він. — То гляньте ж на ваше обличчя, перш ніж говорити!

Тут будують щось таємниче і незрозуміле. Засланці, що працюють у снігу, догадуються: це один з заекречених військових аеродромів Головного північного морського шляху.

Серед засланців працює Юрій. Він перекочує важкі стовбури дерев, обтесує їх, поки з онімілих, відморожених рук не падає сокира. Засланці знають, що він композитор, але ніколи не чули його гри.

Закінчивши роботу, він повільно йде додому — хати засланців, як у селищі, не обгороджені колючим дротом: все одно тікати нема куди.

На порозі його зустрічає маленька, бліда жінка з ніжним обличчям, на якому важкими і занадто великими здаються сумні і чисті очі.

— Дорогий мій! — каже вона і бере його за руку.

Вони стоять удоха на порозі хатини. Перед ними лежить безкрай крига, скута морозом і мовчанням.

Юрій чує, як в його серці виникає симфонія, народжена цим білим мовчанням, цим просторим і великим стражданням людини. Але він ніколи її не зіграє: у нього відморожені пальці. І він ніколи не запише її: у нього немає паперу.

Він стоїть мовччи і слухає.

І поруч нього жінка, що поділила його долю і наповнила його життя.

— Ale mi повернемось, любий, — тихо каже вона.

І перед ним встають сонячні степи України, рідної близької замордованої большевиками.

— Повернемося... — повторює він. — Ale в Нову Україну...

А на небі горить, переливається, велике північне сяйво...

Покійний Джіммі пильно подивився на своє залишене тіло на бруку, потім подивився на тіло покійного лікаря і похитав своєю великою головою.

— Я не бачу нічого надзвичайного, — запевнив він.

— Коли б я був поголений і добре вдягнений, я справляв би навіть краще враження, ніж ви.

— Таке мусіли б ви мені сказати за життя, — пробурмотів покійний лікар Г. Б. — Подібне нахабство я не лишив би непокараним.

— Вибацте, — пробурмотів з справжнім жалем покійний Джіммі. — Я не хотів вас образити. І вибацте також історію з револьвером. Присягаюся вам, що не хотів вам нічого злого зробити. Я хотів лише витягнути у вас гаманець, але коли я побачив, що ви ухопили пістоля, я перелякався і оборонявся. Ви перший, кого я убив, мій пане, я присягаюся вам, і ви не уявляєте, як мені це прикро.

Покійний лікар здивив плечима. Властиво і йому було шкода, що він убив людину.

— Добре, вже добре, — скінчив він. — Що сталося, те сталося.

І він гордо віддалився. Покійний Джіммі слідував за ним, зовсім зігнувшись, і це сердило лікаря.

— Ге, що ви ще хочете? — вигукнув він і обернувся.

— Нічого, — боязко відповів покійний Джіммі, — я лише думав, тому що ми маємо ту саму дорогу, ми можемо і йти разом.

— Я дуже сподіваюся, що це не та сама дорога, — відповів покійний лікар іронічно. — В кожному випад-

у Торонті створено

ОКРЕМІЙ ОДУМІВСЬКИЙ ВІДДІЛ

УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗУ

Яка філія ОДУМ-у в США чи Канаді піде першою за цим прикладом?

Читачі! Забезпечуйте себе і свої родини найвигіднішими асекураціями в Українському Робітничому Союзі!

Український Робітничий Союз має тепер 21.000 членів та 5 і пів мільйона дол. майна!

Допомагаймо собі гуртом! Ваші вкладки до УРСоюзу — це Ваша найпевніша ощадність, що приноситиме Вам високу річну дивіденду.

Ще сьогодні зверніться за інформаціями до редакції "Молодої України", — або на адресу:

*Ukrainian Workingmen's Ass'n
524 Olive Street,
Scranton, Pa., U.S.A.*

ку я не хочу, щоб мене побачили в певному товаристві.

Але тоді йому надокучило так самому мандрувати глупої ночі, і коли він обернувся, то з задоволенням встановив, що покійний Джіммі все ще слідував за ним. Так пішли вони тоді біч-о-біч мовчки над дахами. Коли почало світати, покійний Джіммі увійшов в одну кімнату на горищі. Покійний лікар послідував за ним. У великому ліжку спали жінка і троє дітей.

— Ах! — зітхнув покійний Джіммі, довго дивлячись на них. — Я обіцяв цьому найменшому коня.

— Маючи дітей, не ходять вночі, щоб грабувати людей! — зауважив покійний лікар. — Що ви, властиво, мали в своїй голові?

— Солому, мій пане, солому! Якби я міг, я провалив би собі цю дурну голову!

Покійний лікар Г. Б. не пішов у свій дім. Йому було б неприємно, щоб покійний Джіммі побачив його розкішне помешкання і теплу кімнату, в якій спала лише одна товста і несимпатична жінка.

Біля дев'ятої години ранку вони заглядали людям через плече і читали газети.

Коротка вістка стояла у місцевому відділі; подробиці обіцяно після обіду.

— Що? — вигукнув покійний Джіммі, дочитавши до кінця, — ви були лікар Г. Б.?

— Так.

— Прокляття, яке звірство я вчинив! — засумував покійний Джіммі. — Щоб саме я мусів убити таку знаменитість, як ви! Я справді народжений для нещастя! Я піду в пекло з розpacем, і я цілком заслужив. Але я присягаюся вам, що я не хотів вас убити; ви мене налякали, це все. Такий науковець, як ви!

— Ну, ви не мусите перебільшувати, — перебив його покійний лікар Г. Б., — зрештою, це не незамінна втрата. Я насамперед мав добру славу, але за нею не було чогось особливого. Таких, як я буде ще сотні тисяч.

Бідолашний покійний Джіммі продовжував хитати свою великою головою. Він учинив велике звірство.

Післяобідні газети подавали історію з подробицями: на одному кіоску була вивішена велика газета, і сторінка з нещасними випадками і злочинами була розкрита. Вони могли зовсім зручно читати.

Медичний огляд встановив дивну річ. Джіммі був прострілений лікарем, але лікаря убив не Джіммі, а він помер від розриву серця. Раптове хвилювання зупинило його серце.

— Чи вважаєте ви це можливим? — недовірливо спитав покійний Джіммі.

— Певно, — заспокоїв його померлий лікар Г. Б. — Мое серце не було варте і двох центів. Зовсім мізерне серце.

Покійний Джіммі почав знову хитати своєю великою головою.

— Все гарно і добре, — кинув він, — але якби я на вас не напав, нічого не сталося б. Це моя вина. Нічого не сталося б.

— Що там ви знаєте? — відповів покійний лікар. — Це могло і так статися — якось катастрофа на вулиці, раптове хвилювання з родинних причин. Мій добрій чоловіче, при поганому серці вистачить будь-якої дурниці. Я дуже радий, що ви мене не вбили.

Покійний Джіммі продовжував похитувати своєю головою.

Один добродій в сорочці з крилами спустився і оповістив їм, що їх чекає трибунал.

— Трибунал викликав покійного лікаря першим.

— Я вбив джентльмена, — сказав лікар.
— Хвилиночку, — перебив суддя. — Джентльмен, здається мені, не дуже підходяще слово. Він напав на вас з метою пограбування.

— Так, але він не мав наміру зробити мені щось лихе; я його знаю протягом років, — відповів покій-

ний лікар Г. Б.

— Ви дивіться, щоб не казали неправди! — суворо перестеріг суддя.

Простудіювавши минуле померлого лікаря, він проголосив вирок.

— Ви зробили це в стані обґрунтованої самооборони. Ви винакдали.

Тепер стали допитувати покійного Джіммі.

— Я негідник, — призвався покійний Джіммі, — я вчинив велике свинство, забивши пана лікаря. Я не маю нічого сказати в свою оборону.

— Ви його не вбили, — кинув суддя.

— Кажіть! — вигукнув Джіммі і похитав своєю великою головою. Якби я його не затримав, панові лікарів не сталося б цього свинства. Це моя вина.

— Ви що, хочете краще знати, ніж я! — відповів суддя роздратовано.

Оголосили вирок. З уваги на його минуле, цілковиту відсутність намірів убивати і певних інших подрібниць, покійного Джіммі засудили лише на п'ять тисяч років чистилища.

Покійний Джіммі лодався з похиленою головою до чистилища, але скоро його догнав покійний лікар Г. Б.

— Я піду з вами, — сказав він, — до товариства. П'ять тисяч років пройдуть, як ніщо.

— Щасливі люди, — промуротів, посміхаючись, суддя і подивився їм услід. Потім звернувся до якоїсь допоміжної робочої сили: — Лиши їх там два або три століття, а потім приведи сюди.

II

Один мудрець, що завжди жив як шляхетна людина, а за свою порядність отримував завжди лише сумну нагороду, втомившися якось від цього і сказав:

— Всі люди свині.

Тоді він продав усе своє майно, купив коня, осла, собаку, вола і курку. Велівши збудувати для себе на вершині гори палац, він пішов туди, щоб там жити.

Мудрець був людиною з великими талантами і єдиною у своєму роді силою волі. Йому прийшло в голову навчити звірів говорити.

Рік за роком він працював, не втрачаючи відваги і терпіння. Нарешті його наполегливість мала успіх: кінь, собака, осел, віл і курка були спроможні розуміти і відповідати.

Мудрець подякував Богові за його допомогу і вирішив провести кінцевий іспит з п'ятьма тваринами.

Він повів їх у сад, нагодував і попестив, велів їм розлягтися перед ним на моріжку і почав лагідним голосом їх питати.

Перше питання він поставив ослові.

— Хто ти? — спитав мудрець осла.

— Кінь, — відповів осел з подивигідною певністю.

Мудрець звернувся до вола:

— А ти хто?

— Лев, — з відважною міною відповів віл.

Мудрець звернувся до курки:

— А ти хто?

— Орел, — відповіла курка, випроставши кігти.

Мудрець звернувся до коня:

— А ти хто?

— Людина, — відповів кінь і додав: — Я був би вам дуже вдячний, якби ви мене називали на ви. Я ж думаю, що ми разом ніколи не сиділи в шинку!

Мудрець засумував і подивився слізно на собаку.

— Бідолаха ти, — сказав собака добродушно і кинув йому кістку. — Вони погано поводяться з тобою, але не впадай в розpac, я знаю, що ти вірний мені, і буду тебе захищати.

І побачивши, що мудрець не перестає плакати, він додав:

— Ми підемо геть від цієї невдячної наволочі, і я навчу тебе гавкати. (Подано за Н. Л. Газетою)

АЛЬФА

найбільша українська крамниця меблів і домашнього устаткування пропонує у великому виборі:

- МЕБЛІ І ХОЛОДИЛЬНИКИ
- ЕЛЕКТРИЧНІ І ГАЗОВІ КУХНІ
- РАДІО І ТЕЛЕВІЗІЙНІ АПАРАТИ

та всякі інші предмети домашнього устаткування.

Найкращий товар по найнижчих цінах!

ALPHA FURNITURE COMPANY

735 QUEEN ST. W., TORONTO, ONT.

Tel.: EM. 3-9637

PRINCESS FASHION FURS

Тридцять сім років
на

506 QUEEN ST. W.
в Торонті

Tel. EM. 3-8884

- Найкращі футра на догодні сплати,
- Готові і на замовлення,
- Всіх родів переробки.
- Товар гарантований.
- Приймаємо теж на переховку літом.

Наш другий магазин:
750 YONGE ST.
Tel.. WA. 1-8971

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "М. У." ЖЕРТВУВАЛИ:

Павло Коновал 3 дол., Юрій Нагорний 5 дол., Михайло Барабаш 1.50 дол., Анатолій Яцок 1 дол., Іван Костенко 2 дол., Оксана Панасюк 1 дол., Іван Павленко 2 дол., Михайло Лебединський 90 центів.

Всім жертвам висловлюємо ширу подяку.

Увага: Віра Нечай, С. Лонгвиненко, В. Мішалов і П. Каліщук, просимо прислати свої адреси для Адміністрації "Молодої України".

Павло МАЛЯР

МАЙСТЕР КНИГИ

(Репортаж після читання)

Книга називається "Майстер Корабля", а майстер книги — український письменник Юрій Іванович Яновський.

"Сиве волосся до чогось зобов'язує". Це перша фраза книги. Може тому автор починає з зобов'язання, що йому сповнилось лише двадцять п'ять років, коли "Майстра Корабля" було написано. Молодий автор хоче бути зобов'язливим, він попереджає читача, що виступає в своїй книзі з досвідом людини, яка має право сказати про себе: "Багате досвідом життя лежить передо мною, як рельєфна мапа моєї Республіки". На закінченні вступу до роману він ще виразніше звертається до читача по довір'я: "Дозвольте мені бути досвідченішим за вас, мій шановний". Робиться відразу приємно, справді довіряєшся авторові, відчуваєш, що книга призначена молодим.

Обставинами змушені ми зробити відступ до "неприємного". Видання роману титуловане ім'ям НТШ і УВАН в Америці. Здається, що ім'я інституцію зобов'язує не менше, як людину сиве волосся. Видавці не виявили наукової відповідальності. Книжка вийшла без пашпорта, або фактично з фальшивим пашпортом. Не зазначено, що це передрук роману і з якого тексту; не зазначено, що обкладинка — це передрук оригінальної обкладинки, роботи маляра Василя Кричевського, виконаної до першого видання роману; не подано жодних даних до портрету автора роману, хочаб — дату, до якої відноситься світлина; не сказано, чи текст піддався якимось корективам і, зрештою — звідки походить "Пояснення деяких слів", подане в кінці книжки, досить гумористичне.

Дивно виглядає застереження "копірайт 1954" за НТШ. Можна подумати, що покійні Юрій Яновський і В. Кричевський відпродали ще за життя авторські права на свою працю в користь НТШ.

Коли додати прикрі коректорські помилки (яких досить багато) і, здається, втручання до мови автора ("втомлені й порохняві" — ст. 123) та калічення тексту в окремих місцях (ст. 70, 117...) — то це "нове" видання "Майстра Корабля" не викликає довір'я. Виникає велике питання — автентичне воно, чи скалічене?

Дивує нас і означення роману, подане в післямові — що "Майстер Корабля" — "посуті є мемуарним твором". Правда, на закінченні післямови мемуарну суть зведено до "оригінальної композиції роману в мемуарній формі". Але додано іншу "суть": про те, що "Майстер Корабля" — "створений на основі молодечих захоплень і засобів "лівого мистецтва". Цікаво було б знати — які, скажімо, засоби "правого мистецтва", якщо існують — "лівого", або як виглядають ті засоби, що до "лівого мистецтва" відносяться?

До чого тут "мемуари" і засоби "лівого"? Означення такі ж фальшиві, як і пашпорт книжки. Перше (пашпорт) — недбалство, друге (означення) — вульгаризація. А це ще гірше недбалства.

Усі на світі лексикони пояснюють, що "мемуари" — це спогади. Вони бувають підсилені ідентичними документами та фактами. Мемуари мають властиву для себе композицію і форму. У романі "Майстер Корабля" нічого не викопаєте від мемуарів ні по суті, ні по формі, ні по композиції. Це скоріше добрий жарт до сентесівських означень роману! "Мемуари" тут — лише умовність, якою автор кличе читача довіритись йому, кличе, щоб повести його за собою в нетлі книги. Це так би мовити — своєрідна інтрига, якою автор ство-

рює оригінальну експозицію до свого роману.

Але цей засіб творить не лише експозицію твору. Яновський розв'язує цим засобом найактуальнішу проблему всякого роману — проблему часу. Розв'язує талановито й оригінально. Він відразу переносить читача у відстань щонайменше на пів віку наперед і заставляє його звідти сприймати сутність своєї книги: жити витвореним з тої відстані життям. Автор ніби "перевертає" природу речей — як ландшафт у люстрі бухти перевертється — і з "неба", створеного ось таким чином, оглядає землю, замість того, щоб "нормально" оглядати її навколо себе безпосередньо.

Ось так автор досягає воїтину чародійного рефлексу, через який у нього історично існуюче, сучасне авторові, ставало далеко минулим, отими "мемуарами", а неіснуюче прийдешнє (уяву) на його місці поверталось у сприйняття реальність.

Проблема часу, скажути, і є композиція. Так. Лише "мемуарна форма" її тут — кур'йоз, автор либо переноситься у "майбутнє", а не в минуле.

Проблема часу в фабульному творі складає не лише композицію. Це також і фабула. Автор, що не дає собі ради з проблемою часу, ризикує сповзти до хроніки, або до мемуарів справді, він не створить фабули.

Час у "Майстри Корабля" — це сама сутність роману. Вона усвідомлена такою Яновським до кінця. Тому виступає поруч у повній функції друга сторона сутності — простір, бо без цієї, другої, сторони не буває жодної сутності. Час і простір у Яновського поєднані в єдність форми і творять дійсність його роману. Вона доведена до стану, за яким знають межі і минулого й майбутнього, і межі простору, а є одно велике звучання.

У романі Яновського режисер (він пише оті "мемуари") говорить авторові сценарія (друга умовність в романі):

"Ваш сценарій має ідею, що її не можна цілком сказати словами". Воно — на що не хоче Яновський находити слів — у хрестоматіях називається ідеєю твору. На кожну "ідею" хрестоматія дає закінчену формулу, яку лишається завчити. Для школярів — це норми навчання, для літературознавців — вульгаризація. "Мене завжди дратували всі скорочувателі чужих думок, вульгарні конкретизатори" — попереджає Яновський літературознавців від хрестоматій.

Задля вульгаризаторів Яновський робить відступи до теорії і виразно з'ясовує свої погляди на мистецтво взагалі і на мистецтво слова, зокрема. "Страшно слухати, коли заведе нині хто мову про фабулу, як нитку, про герой, що не міняють характеру, і про автора, що бойтися плигати через безодні людських умовностей". "Майстер Корабля" і є річчю безфабульною або без ниточки у фабулі, є стрибанням через умовності, і є романом у найліпшому втіленні цього поняття.

Може в цьому вбачають скорочувателі чужих думок засоби "лівого мистецтва" — леле!? Заспокоюємо,

УВАГА! Повість ред. П. Маляра — "ХЛІБ" —

вийшла у В-ві "Прометей" в Детройті, двома частинами в одній книзі на 215 сторінок, на добром папері. Ціна — два долари.

Це єдина в нашій літературі повість про німецько-советську війну на українських землях. Автор зображує трагедію українського народу у війні між двома окупантами, зокрема — трагедію вояцтва й молоді.

Замовлення й гроши слати на адресу:

"PROMETHEUS"

13824 Jos. Campau, Detroit 12, Mich., U.S.A.

Яновський — ні “лівого” не шукав, ні “правого” не “попирав”. Довіримось йому і послухаймо його: “Муши сказати, що я й тепер почиваю себе зворушенім. Мені доводиться підносити голос на захист балету, як видовища здорового й організуючого. Соромно сказати, що нині фізкультура зовсім знищила балет, усі танцюють спортивних танків, а балет, як галузь мистецтва, перейшов до законсервованого вигляду”.

Його “нині” спроектоване з переміщеного “майбутнього” і спрямоване на тридцяті роки. Але й це у Яновського лише засіб, щоб говорити про мистецтво, як і засіб те, що говорять тут його персонажі, а не він сам. Яновський шукає мистецтва скрізь, де воно є, а не в “лівих” чи “правих” його засобах, він відкидає всяки умовності, і не творить ніяких. Він хоче бути мистцем! Він не поспішає вичувати наперед ні своїх, ні чужих думок, щоб не бути вульгаризатором. Він ігнорує приписані філософами неминучі форми існування — час і простір: годинника не любить, бо нагадує лишень “фараонову тощу корову”, а простір у нього зігнорований радіо і телевілями.

У нього інакша міра мистецького. У стародавніх мірою було “прекрасне”. Новіші — вульгаризували поняття, сучасні — модернізують вульгаризацію. Проблему мистецтва, напр., розв’язує наш Ол. Архипенко. Він її не розв’яже, бо зводить до абстрактного формалізму. З форми він робить “символ” і змушує глядача “розгадати його”, думати над ним, якщо глядач доріс до рівня мистця. Концепція наскрізь фіктивна. Найліпше цю концепцію спростовує той факт, що до кожного такого твору автор мусить дати напис, щоб і самому не забути, що він там створив. Якби цей напис забув автор, то він і сам би ніколи-ніколи не доріс потім розгадати якийсь свій твір. Наприклад, відберіть напис у Архипенкових “Трьох зажурених королів” чи у “Лазаря” і доведіть, що то саме й означатиме тих королів чи Лазаря, а не що інше.

Для характеристики Архипенкового мистецтва характерна ось така розмова:

— “Три зажурені королі” можна з успіхом підписати “Три закохані королеви”.

— Ні, не можна.

— Чому?

— Автор не дозволить.

Розмова дальша непотрібна.

У стародавніх в “прекрасному” превалювала форма. Яновський проникає в її глибини і вщерть виповнює

Уважаемо, що за даних умов, тільки об’єднаними зусиллями всіх неворожих демократій українських са-мостійницьких середовищ можна добитися належних успіхів для української визвольної справи в західному демократичному світі. Тому закликаємо компетентні чинники Української Національної Ради, як також провідні кола організацій, які не входять до УНРади, зробити ще раз серйозні заходи для досягнення повнішої й пліднішої консолідації всього українського визвольного табору.

Беручи до уваги факт, що кращі одиниці з поміж української еміграції, змучені й знеохочені безперебірною міжпартийною боротьбою, відходять від активної роботи в нашому суспільно-громадському житті — ОДУМ Канади зобов’язаний повести рішучу акцію за замирення на внутрішньому відтинку, за оздоровлення морально-духової атмосфери серед нашої еміграції.

Зобов’язуємо всі філії ОДУМ-у й далі тісно співпрацювати з місцевими відділами Комітету Українців Канади й координувати свою діяльність з Радою Української Молоді Канади при КУК.

(З постанов П’ятого З’їзду ОДУМ-у Канади)

змістом: якщо мистецтвом є прекрасне, то прекрасним є чуття. У Архипенка воно убите, викинуте з рахунку: він вимагає від свого глядача думати над беззмістовою формою, розумом шукати в ній змісту. Тобто — розуміти його твір, говорити Архипенко. Архипенкову форму можна признавати вправною. Вправність служить мистецтву, але не є сама собою мистецтвом. Вправність буває справді мистецькою, як прикладання, а не як сутність. З Ол. Архипенком тут велика помилка або велика загадка!

Яновський іде не до розуму, а до чуття у розкриванні сутності мистецтва. Чуття ж бо перше від думки; мислення потім — на початку відчування! Воно джерело і думання й творчості!

Ще трохи, і ми перейдемо до закінчення репортажу про майстра книги. До сприймання свого роману Яновський настроє читача розмовою про кіно-картину “Біла Пустеля”, у нього це — “майже безфабульна річ — з погляду критика тридцятих років”. “Розповісти “Білу Пустелю” — я бессилий. Логічно вона не вкладається в рамці людської послідовності. Я й досі здригаюся від байдорости й сили, що їх відчував я, переглядаючи картину”. Беручи реально вислів, це сказано про “Майстра Корабля”. Замикає роман автор образом від картини Ван-Гога — “Кущі”. Тут знову чуття — “тебе охоплює надзвичайна сила, з якою художник передає тремтіння куща і мерехтіння моря”.

“Майстер Корабля” — це чутливе чекання! Воно існує в природі, і Яновський — воїстину майстер книги — досягає його в своему творі. Він приводить читача до того стану, про який говорить: “Чутливе чекання висить у повітрі, як димок або серпанок”.

Яновський написав книгу великих людських почувань. В його книзі ви відчуваєте велике життя, втілення його — в людині. Учитеся, як у Яновського вибирають дерево на будову корабля. Тут і сосна, і людина, і будований нею для моря корабель, і море — одноєдне велике життя, передягнєте великим чуттям, що звучить, як чутливе чекання, як сила й байдорість!

Майбутності Яновський не ідеалізує, як не втікає і від минулості. Ніби передчуваючи примітивізацію людини у зв’язку з технізацією її побуту й умов існування, Яновський виводить на сцену людину з прийдешнього. Його пілот — футболіст, він ламає стільці з надміру енергії і розпалає книжками з надміру опростачення. Контраст йому — письменник — теж не достатність, бо світ складається з людей, а не письменників.

У людині шукає життя Яновський! У присвяті звучить тема книги — вона про соколів у небі, про гостей у морі, про веселий день любові кочової. Як будівничі корабель — завершує він свою книгу образом людини: “Вищу палубу ми вкриємо сосновими дошками. Вони легкі й смолисті, по них хвіля скобзатиметься і назад у море летітиме. З горіхового дерева вирізати треба майстра корабля — чи сильного вовка, чи хитрого лиса, чи дужого медведя. Вирізавши, під бугшпритом місце йому дати, щоб бачив він, куди кораблю плисти, щоб поминав риби, коси пішані та гострі береги”. Різьбіти майстра корабля береться Богдан, він говорить:

— Я вирізблю те, що було на прові у моого хазяїна з остова Пао. Коли мені пощастить — ми матимемо найкращого майстра корабля, що вславився на південних морях”. Він різьбив Біджан (хазяїнову дочку) — діку яваночку, що кохалася з ним.

Юрій Яновський — майстер книги, що ніколи не постаріється. Треба книгу перечитати, пережити дійство її разом з героями, щоб пізнати його, бо словами важко переказати, бо воно — чутливе чекання.

“Майстер Корабля” — книга молодих, що люблять життя!

НАШІ ДИСКУСІЇ

СВІТЛА Й ТІНІ ОДУМ-У

П'ять років існування якоєсь спільної організації — в нинішніх бурхливих і переломових часах означає дуже багато. Тому одумівці, що саме цього року відзначали в Торонто п'ятиріччя свого Об'єднання, мають право й обов'язок критичним оком глянути взад й оцінити свої потеперішні успіхи та недоліки, щоб могти визначити правильні методи дальшої діяльності для досягнення ще більших успіхів та усунення всіх недоліків.

Ювілейне святкування ОДУМ-у, в липні ц. р., було в загальному не тільки безперечним тріумфом самого Об'єднання Демократичної Української Молоді, але й важливим успіхом всієї української демократичної громадськості на еміграції. Тисячна маса одумівців з усіх закутків Канади й Америки, які не пожаліли труду й коштів для відзначення ювілею своєї організації, та стільки ж гостей і представників організованого громадянства, з яких чимало жертвували також значні суми для підготовки ювілею (зокрема УРСоюз) — це наявний зовнішній вияв росту ОДУМ-у та глибокого зрозуміння для завдань цієї молодечої організації з боку старшої верстви українського демократичного табору. Цей зовнішній успіх святкування, що його міг бачити кожний приятель і противник нашого руху, має й свій внутрішній зміст, який можна окреслити словами: п'ять років змагань за душу української молоді. Треба тільки подумати, що ще недавно, в таборових умовах Західної Німеччини, Австрії й Італії, панівними серед молоді були антидемократичні думки, впоювані в молоді голови цілою повінню відповідної літератури та натиском таборових управ, складених здебільш з протидемократичних елементів. ОДУМ створено щойно п'ять років тому в умовах вільної думки в Америці й Канаді. За цей час ми забрали велику частину молоді з-під впливу недемократичних течій, об'єднавши її змагання в ОДУМ-і. Навіть ця молодь, що до нас ще не прийшла, залишивши в невиразних ідеологічно організаціях, або просто таки в протидемократичних — під впливом роботи ОДУМ-у в значній мірі сприйняла демократичні ідеї. В цьому заслуга усіх складових чинників ОДУМ-у: ЦК, Головних Управ, органу "Молода Україна" та праці на місцях. Отже можемо бути гордими за пророблену нами у п'яти роках працю.

Проте, ми не можемо закрити очі й на ці недоліки, невдачі і помилки, які сталися в діяльності ОДУМ-у за час його існування. Якщо ми це зробили б і спочили б на лаврах, то помилки й недоліки не тільки утвердилися б у нашій організації,

але й народжували б щораз нові, бо як сказав хтось — "прокляття злого чину в тому, що він завжди народжує нове зло".

Отож в інтересі нашої спільноти справи мусимо поважно й без гніву розглянути з нагоди ювілею також тіні ОДУМ-у, щоб їх просвітити. Для прикладу візьмемо саму юві-

Дмитро ТКАЧУК

лейну Зустріч, яка в загальному є вірним відзеркаленням одумівської дійсності також окремих філій.

Підготовчий Комітет Зустрічі, в якому весь час працював і я, в дискусії над програмою ювілейного свята прийшов до основної постанови, що свято мусить мати тільки непартійний характер нашої організації. За цим принципом запрошено промовців й усталено цілу програму. Така лінія Підготовчого Комітету була в цілковитій згоді з політикою ЦК, з статутом та характером ОДУМ-у. Відомо ж, що ОДУМ засновано не як вітку тієї чи іншої політичної демократичної партії, а як суто непартійне об'єднання всієї демократичної молоді, без огляду на те, чи хтось належить до якоєї демократичної партії, чи взагалі не належить до жодної. Коли тут говорю про "демократичні партії", то маю на увазі не тільки наші політичні партії, що входять у склад УНРади, але також такі демократичні політично-ідеологічні організації в Америці й Канаді, як УРО, СУЖЕРО, Українська Вільна Громада, ДОБРУС, СУНД і т. п. Наша організація могла досі розвиватися і зростати тільки тому, що вона не була ніякою партійною прибудівкою, що в керівні органи ОДУМ-у завжди входили члени різних політично-ідеологічних напрямків та безпартійні. Для нікого вдумливого немає сумніву, що коли б ОДУМ був зпочатку подуманий і організований, як прибудівка однієї партії, напр. УРДП, то він ніколи не став би в наших емігрантських умовах масовою молодечою організацією. Він підлягав би частим політично-тактичним хитанням, які переходять кожна політична партія в своїй практичній діяльності, а в наслідок того був би нездатним стати притягаючою силою для молоді, що опинилася в рядах недемократичного

табору, як теж для молоді, що з певних причин уникає партій.

Проте, не зважаючи на ці очевидні факти, частина проводу УРДП намагалась не раз таки перемінити основний непартійний характер ОДУМ-у та включити його в орбіту впливів своєї партії. На превеликий жаль, ці спроби мали місце й останнім часом, а саме перед ювілейним святкуванням та під час нього. Редакція "Молодої України" стала по-декуди просувати думку, що ОДУМ повинен стати частиною табору УРДП, чи радше "революційно-демократичного сектору". Це зовсім природно мусіло викликати всередині ОДУМ-у непорозуміння й знехочуту. Ми не хотіли зразу закидати будь-кому злу волю, не робимо цього й тепер, але це велика помилка, яку редакція і всі ми можемо та й повинні виправляти, якщо хочемо сильного й здорового розвитку демократичного руху молоді на еміграції, який у свою чергу повинен мати вплив і на молодь в Україні.

Найбільшим порушенням нашої основної лінії і найбільшою помилкою були виступи організаторів СУЖЕРО на ювілейному святі ОДУМ-у. Не йдеться, звичайно, про самі виступи. В порозумінні з Підготовчим Комітетом могли виступити на Зустрічі представники кожної демократичної організації, тим більше, що це була Зустріч не самих одумівців, а й старшого демократичного громадянства.

Але йдеться про форму і зміст цих виступів. Члени СУЖЕРО, без порозуміння з Організаційним Комітетом, зразу обсадили площу й стали вимагати при вході купівлі стрічки СУЖЕРО, чіпляючи цю стрічку учасникам. З цього постав хаос і замішання, бо деякі учасники, які вже купили стрічку СУЖЕРО, відмовлялися від ювілейної стрічки ОДУМ-у, мовляв, "ми вже заплатили за вход на площе". Також зачитана представником СУЖЕРО резолюція, якої — річ ясна — не можна було продискутувати, зовсім не рахувалася з фактами, що більшість учасників на Зустрічі не є членами УРДП. Не дивно, отже, що в багатьох учасників Зустрічі склалося враження, що тут відбувається якесь спільне свято СУЖЕРО й ОДУМ-у, що ці дві організації перебувають в якомусь залежному одна від одної відношенні, звичайно, що ОДУМ залежить від СУЖЕРО, а не навпаки. Це дало привід для різних розмов між учас-

Правда є одна, помилок — багато!

НЕ СТАВЛЯЧИ КРАПКИ НАД “І”

Я, звичайно, далекий від думки про непомильність деяких тез моєї доповіді на Четвертому З'їзді УРДП, що була надрукована порядком дискусії в “Молодій Україні” ч. 21 і 22. Для встановлення правди в за-плутаній світоглядово - супільній проблематиці наших днів, а тим самим і для точної відповіді на питання “за ким піде українська молодь” — потрібний сухо науковий критерій, потрібні час і знання, потрібні сприятливі умови публіцистичної праці і відповідні кваліфікації. Не бачу потреби скривати факт, що цього всього мені у великій мірі бракує. Тому й помилки у моїй доповіді не виключені. Не виключені закиди, спростувати які я був би не всілі, і слушність яких признати я мусів би. І хай будуть пев-

никами й напевно не принесло користі для ОДУМ-у.

Ці два наведені мною приклади є зовнішнім виявом того, що й далі існують старання чинників УРДП зробити з ОДУМ-у прибудівку для своєї партії, чи радше для її філіальних організацій у Канаді і США. Ці намагання тривають без огляду на те, що їм з цілою рішучістю протиставляться члени одумівського проводу, і то не тільки ті, що не належать до сфери впливів УРДП, але також і дисципліновані члени УРДП. Таким чином виникає потреба прилюдно остерегти наших приятелів з проводу УРДП й ОУРДП, щоб вони залишили ці намагання.

Я є членом іншої політично-ідеологічної організації в Канаді (конкретно — УРО), але тим не менш я є приятелем УРДП, як одної з складових частин УНРади і всього демократичного руху. Я бажаю кожній складовій частині цього руху, а зокрема бажаю УРДП найкращого розвитку, бо коли будуть рости складові частини УНРади і цілого демократичного табору, то ростиме також сила і значення УНРади і цілого демократичного визвольного руху. Але, з другого боку, уважаю за свій обов'язок дбати про те, щоб розвивався і ріс організований рух всієї демократичної молоді. Скажімо собі одверто, що цей рух ще не цілковито переміг недемократичні й протидемократичні організації молоді на еміграції. Хто цікавиться ближ-

М. ДАЛЬНИЙ

ними численні мої опоненти з УРДП та з інших партій, що сумлінність, щирість і відповідальність, з якими я ставлюсь до своїх журналістичних обов'язків, підказали б мені ці помилки прилюдно визнати та ще й подякувати всім, хто допоміг би мені їх викрити. Коли ж, підсумовуючи вислід дотеперішньої дискусії, я цього не роблю, то лише тому, що помилки у моїй доповіді ще й досі ніким не викриті, а дякувати деяким дискутантам за їх нещирі лекції пустопорожнього ура-патріотизму, я не збираюсь хоч би тому, що ці лекції мені непотрібні. Прекрасний ура-патріотичний ви-

че цією справою, той мусить бачити, що вплив антидемократичних думок на молодь панує ще в дуже значній її частині. Перед нами, отже, стоїть завдання йти вперед і до кінця вигнати дурман антидемократичних ідеологій з голов нашого молодого покоління. Щоб це осягнути, ми мусим діяти на відтинку молоді сконсолідовани. Якщо об'єднання демократичної молоді розійдеться, за зразком політичних організацій старших, на ґрунті УНРади, КУК й УККА, то будемо спочатку мати роздрібнені шматки теперішньої великої організації ОДУМ, а пізніше із цих шматків залишатися тільки засохлі слабенькі вітки. Бо ж ясно, що коли провід УРДП змагав би далі до опанування ОДУМ-у, то в ОДУМ приде до розбиття, поділу і повного обезсилення молодечого демократичного руху. Ми втратимо все, що зискали за 5 років нашої праці. Проводові УРДП слід перевідглянути цю тактику і виправити її поки ще час.

Пишу ці рядки виключно в журбі за майбутнє нашого молодого демократичного руху.

Він є майбутністю української визвольної демократії взагалі, бо ж без виховання молоді в глибокій вірі в демократію не мали б майбутності також теперішні політичні демократичні партії в системі УНРади. Тому я переконаний, що всі приймуть мої зауваги так широ, як широ я їх ставлю перед нашу громаду.

шкіл я одержав ще перед 15-ти роками, й коли мав би будькому дякувати за цю науку, то дякував би моїм першим учителям з ОУН, а не “пізнім Іванам”, напр., з “Бюлетеня УНДС”. До УНДС-у я ще повернуся, а тим часом дозволю собі розглянути коротко куди щиріші і серйозніші закиди, зроблені мені провідним діячем Української Соціялістичної Партиї п. І. Лучем у статті “За ким піде українська молодь?” (“Молода Україна” ч. 24).

В чому ж обвинувачує мене І. Луч? Він пише: “У загальному статті М. Дального пронизана в деякій мірі знеціненням основних рушійних сил духової людської творчості й людського співживлення — як ідеалів віри, правди-справедливості, ба, що найгірше — глибокою зневірою в саму людину... Такий пессімізм не для ОДУМ-у і під пропором зневіри в людину українська демократична молодь “маршерувати” не може й не буде!”

Всі, хто уважно читав мою доповідь, мусять погодитись зі мною, що я зовсім не мав наміру знецінити основні рушійні сили духової людської творчості, я тільки підкреслив загальновідомий факт, що дотеперішні духові сили й ідеали на жаль, уже знецінені й що вони мусять бути негайно оновлені, якщо хочемо, щоб сучасна українська молодь взагалі будькуди “маршерувала” і свою надщерблену віру в сучасну людину відзискала.

І. Луч закидає мені з черги невправданий подив Індії та індійських провідників. Цікаво, в якому місці моєї доповіді він той “подив” знайшов? Може у фразі, що “ніяких нових ідей офіційний Схід, ні навіть Індія, людству не пропонують”? Зрештою, справа не в моєму особистому погляді на Індію й політику її прем'єра Пандіта Неру. Справа в тому, що 1000 делегатів Світової Асамблії Молоді вважали чомусь потрібним запросити з головною доповіддю на свій Конгрес не п. І. Луча і не Клиmenta Етлі, а таки сестру прем'єра Неру. Це нам може подобатись чи не подобатись, але ігнорувати цей факт не смімо, якщо хочемо зрозуміти психіку сучасної молоді, в тому числі й молоді української.

І. Луч впевнений, що українська молодь “видасть з-поміж себе й таких людей, що не дадуть себе насліпо провадити “комусь”, а підуть своїм шляхом до визвольної мети України”. Я впевнений в цьому також, хоч — широ кажучи — досі робив я все можливе, щоб наша молодь ішла не своїм шляхом, а шляхом своїх батьків і під їхнім проводом. Моя непопулярна доповідь на IV З'їзді УРДП (непопулярна для старших уердепівців у

такій же мірі, як і для соціалістів та лібералів) була може останньою спробою оминути черговий конфлікт на лінії — “батьки і діти” і саме тому вона заслуговувала глибшої її щирішої аналізу, ніж ця, на яку спромоглись досі “батьки”.

Це кілька моїх побічних завважень на такі ж побічні закиди п. І. Луча. А тепер основне: хто читав відповідь п. І. Луча на мою доповідь, але не читав самої моєї доповіді, той мусів би подумати, що між нами Бог зна які розходження в трактуванні сутті і перспектив демократичного соціалізму. А тим часом майже ніяких розходжень у цій проблемі між нами нема. В своїй доповіді я стверджив неспроможність демократично-соціалізму реалізуватися без основного еволюційного переродження людини. Це саме підтверджив, ще й з своїм підкресленням, мій опонент. Я стверджив, що сучасні соціалісти не мають виразної філософсько-ідеологічної і соціально-економічної концепції і це теж підтверджив І. Луч словами, що “ніхто нині не знає остаточного змісту соціалістичного ладу та форм соціалістичної суспільнності”. Я стверджив, що всякий соціалізм, бажаючи бути чесним з собою, мусить стреміти в своїй остаточній цілі до знесення приватної власнівності, і цього не заперечив І. Луч, хоч одночасно згідний зі мною, що “не завжди доцільно удержувати навіть і великі приватні підприємства”. У висліді, я висловив своє рішуче невдовolenня цим хаотичним і безпорядним станом сучасної соціал-демократичної думки, тоді, як І. Луч, навпаки, — цим станом цілковитого вдоволений, без уваги на факт, що зневірені в застарілих марксо-прудонівських формулах молодь, не бачачи широти в сучасних соціалістичних провідниках, від соціалізму відвертається, а робітництво зовсім не цікавиться більше соціалізмом, а тільки гарантованою річною платнею. Я цілком згодний з цим, що багато видвигнених соціалістами ідей сьогодні реалізовані, а ще більше будуть реалізовані завтра. Але реалізація окремих ідей не означає реалізації ідеології в цілому. Вчораший соціалізм Маркса і “утопістів” — помер і цього факту не може заперечити п. Луч. Якщо ж сучасний соціалістичний рух хоче мати перед собою майбутнє, то він таки мусить інтелектуально підтягнутися, мусить остаточно очиститися від застарілого соціально-економічного догматизму, мусить наново ідеологічно і програмово осмислитись, мусить відзискати віру в своє призначення, твердо опершись на якусь глибоку морально-етичну чи релігійну базу. Цього оновлення Української Соціалістичної Партії я від щирого серця бажаю, хоч не певний, чи після таких

реформ ця партія захоче ще зватися соціалістичною, так як не певний, чи після демократичної революції в Україні УРДП захоче називатися революційно-демократичною.

До фашизму — завжди встигнемо

На зовсім іншу форму відпові заслуговує стаття п. Євгена Пастернака п. н. “Призначення нашої молоді”, яку він помістив у “Бюлетені УНДС” ч. 12. Свою погромницьку статтю п. Пастернак починає такими словами: “Наша еміграція на американському континенті вступила в шостий рік свого перебування в Новому Світі. Цей час означає не тільки оформлення правного статусу для емігрантів: він був достатнім також для певної внутрішньої стабілізації українських відносин і поширення проблем, на які до тепер “не було часу”. ... Саме до таких щойно тепер вповні назрілих проблем (?) підкреслення наше. М. Д.) належить основне питання призначення нашої молоді в майбутньому...”

Поминаючи дивовижну стилізацію цілої статті, я почиваюсь до обов'язку зразу ж спростовувати деякі недоречні твердження в зацитованому нами вступі. Поперше, наша еміграція на американському континенті вступила не в шостий, а мабуть, у шістдесят шостий рік “свого перебування”. Подруге, середовище, до якого належить п. Євген Пастернак, не щість, а мабуть тридцять шість років “не мало часу” зайнятися питанням “призначення нашої молоді в майбутньому”. Тому мій шановний опонент навіть не бачить справжньої молодої молоді, а турбується тільки “сивіючою і лисіючою молоддю”, яка чомусь ніяк не хоче йти в “старечі” організації, в тому числі і в УНДС.

Я не маю наміру спростовувати всі “соціологічні” курйози, якими рясніє згадана стаття голови канадського УНДС п. Пастернака. Не посуджу його ні в дивній злобі до моєї особи, ні в нещирості, ні навіть у примітивізмі думання. Зупинюсь на основному: що пропонує п. Пастернак нашій “сивіючій і лисіючій” молоді?

Відіславши мене і всіх моїх однодумців, які шукають “універсальних, свіжих і захоплюючих ідей” — до ІМКА-ІВКА, іншим він пропонує таке: “зміст, ціль і суть існування наших організацій у вільному світі... є тільки і виключно одні: затримання нашого громадянства і нашої молоді при нашій національній (але не націоналістичній) ідеї”.

Тут ми попали в саму точку. Сказано дуже патріотично і демагогічно, але дуже мало. Справа в тому,

що національна ідея може і мусить бути важливою складовою частиною будької ширшої універсальної ідеології, але відірвана від такої, сама собою мало що значить. Сама національна ідея не пояснює людині цілі життя, не дає їй твердого морального заслання, не розв'язує навіть болючих соціальних і економічних протиріч даного часу. Нашому демократичному центрові, наприклад, ніколи не бракувало національної ідеї, але мабуть завжди бракувало глибшої віри в неї, бракувало ширшої життєвої концепції, з якої ця віра могла б випливати. Тому й не дивно, що попередники УНДС, займаючи ключеві позиції у нашому шкільництві і фінансових установах (кооперації), а тим самим маючи потужний інструмент впливу на нашу підростаючу молодь, завжди позувались цього впливу на користь універсальнішого соціалізму (до революції), або на користь також універсальнішого націоналізму (після революції). Та й сьогодні більшість універсітетських професорів мимоволі виховують нашу молодь у емігрантських школах не собі, і не українській демократії в цілому, а... Степану Бандері. Здавалось би — парадокс, але в цьому є своя логіка.

Я не відчував і не відчуваю якоїсь злоби до УНДС та його провідних діячів. Навпаки. Але якщо “Бюлетень УНДС” визнав врешті питання про призначення нашої молоді “вповні назрілим”, та ще й у такий дивно демагогічний спосіб, то я мусів сказати те, що сказав. І якщо будьхто з ідеологів УНДС переконає мене, що ставлячи в “зміст, ціль і суть існування наших організацій... виключно нашу національну ідею” ми мимоволі не докотимось до фашизму — тоді я кину писати статті й почну знову студіювати соціологію, психологію мас і нашу недавню історію. Бо досі я був певний, що ставлення в основу світогляду одної національної ідеї, вихонощеної з релігійного первіння універсальних моральних настанов, ідеї, позбавленої свіжих (хоч би й “ненаціональних”) думок про здорову розв'язку соціальних і економічних проблем, неминуче приведе до фашизму й жахливої однобокості всього національного життя.

Я дуже добре знаю і пам'ятаю той факт, що наша національна ідея на Батьківщині жорстоко переслідувана окупантами, тому цю ідею нам треба конечно зберігати і розвивати на еміграції.

Але я знаю й те, що большевики так само жорстоко переслідують і намагання української людини стати на стежку до Бога, намагання встановити об'єктивну наукову правду у всіх галузях людської творчості,

намагання діяти згідно з совістю і природною мораллю і т. д.

Чому ж ми маємо обмежувати українську людину в цих намаганнях також у вільних умовах Заходу? В ім'я чого маємо примітивізувати українську молодь, виховуючи її однобоко, а не всесторонньо? Чи вимагає цього від нас наша національна ідея, чи тільки лінівство деяких наших провідників?

Я знаю, що в релігійно-філософській сфері людству не відкрита ще абсолютна і вічна правда. Але чи дає це право нашим ліберальним демократам твердити, що така правда не існує взагалі? На підставі яких наукових доказів вони це твердять?

Я знаю також, що в соціально-економічній ділянці нема універсальних і незмінних правд, що всяки догми в цій ділянці шкідливі, коли не виправдані життям. Але чи звільнє це наших демократичних провідників від обов'язку шукати відносні "правди", правди нинішнього і завтрашнього днів? Чи мають право ці провідники ховатися за наївне розуміння демократичної свободи й говорити: "буде так, як захоче народ". А як народ завдяки цій хвостистській "ідеології" захоче неофашизму, чи націонал-комунізму, то що тоді?

— Тоді будемо колябрувати, якщо нас приймуть у коляборанти чи в поплентачі. Це нам не вперше...

Значить — домовились, пане Пастернак?

Іншим моїм опонентам відповім колись другим разом, якщо буде місце в "Молодій Україні". Тут хочу тільки спростувати ще закид деяких друзів, немов би то я у згаданій доповіді закликав одумівців до УРДП. Хто читав мою доповідь, той може переконатися, що в ній ніде й не згадано про ОДУМ, не згадано тому, щоб подібних закидів мені ніхто не робив. І якщо закликав я когось до чогось, то закликав саме провідників УРДП, щоб вони намагались зрозуміти сучасну нашу молодь і виправдавши ці надії, які частина молоді покладає на український деволюційно-демократичний рух. Цей рух набагато ширший, як одна УРДП. Я в нього вірю і свою віру висловив уголос. Проте, ні своєї віри, ні своїх думок я силиміць не накидаю ні кому. Кожний має право помилатися по своєму. Це одна з засад справжньої демократії, яка мені дорожча, ніж декому здається. Бо я використовую демократичне "право на помилку" для творчих сумнівів і шукань, тоді, як дехто з патентованих демократів тільки пережовує вчорашній день.

ЧОРНІ ЧИ РОЖЕВІ ОКУЛЯРИ?

(Закінчення зі стор. 5)

про геополітичні і релігійні фактори, що віддалювали б нас від теми.

Криза духовості існує, і її не заперечують країні мислителі світу. Існує вона на сході, існує й на заході — і хто зна, чи на заході не в більшій мірі, ніж на сході. В цьому я погоджуся з М. Дальним. Але я бачу її не в тому, вірніше не тільки в тому, що М. Дальний. Він бачить кризу у відсутності дороговказу в майбутнє, в тому, що людство взагалі, а молодь зокрема і передовсім, не знає куди, за ким іти, в що вірити, у відсутності захоплюючої універсальної ідеї, яка була б чарівним ключем до нової, кращої дійсності. Я бачу кризу передовсім у тому, що багато, аж загрозливо багато з нас взагалі нічого в сфері духовості не шукають, що зацікавлення сучасної молоді все більше й більше склеровується у завулки стисло професійних, в першу чергу технічних, проблем, що на горизонтах майже не видно молодих мислителів більшого формата.

Але я бачу її не в тому, що М. Дальний. Він бачить кризу у відсутності дороговказу в майбутнє, в тому, що людство взагалі, а молодь зокрема і передовсім, не знає куди, за ким іти, в що вірити, у відсутності захоплюючої універсальної ідеї, яка була б чарівним ключем до нової, кращої дійсності. Я бачу кризу передовсім у тому, що багато, аж загрозливо багато з нас взагалі нічого в сфері духовості не шукають, що зацікавлення сучасної молоді все більше й більше склеровується у завулки стисло професійних, в першу чергу технічних, проблем, що на горизонтах майже не видно молодих мислителів більшого формата.

Чи це причина для пессимізму? Так, хоч, може, і не причина для зневіри. Куди приведе нас пессимізм? Може привести до глибшого усвідомлення рації сократівського: людино, пізнай себе. Пізнай і подумай, куди прямуеш, якою слід тобі бути. Якщо пессимізм приведе нас до цього, то хвала пессимізму, бо він глибший і мудріший від рожевого, але короткозорого оптимізму.

МОЛОДЬ

Пластове „джемборі“ біля Вінніпегу

Провідникам українського Пласти було відомо, що чергове "Джемборі" скавтів має відбутися в Канаді, біля Ніагари, в 1955 році. Треба було заздалегідь подумати про те, щоб українські пластові молоді дати нагоду відбити своє "джемборі" по скільки українські пластуни, з незалежних від них причин, не могли брати участі у цьому світовому скавтовому З'їзді нарівні зі скавтами інших державних народів. Тому на останньому II Крайовому Пластовому З'їзді, у вересні 1953, на внесок виховників ухвалено резолюцію — відбити літом 1955 I Крайову Пластову Зустріч у Вінніпегу. Вибрано Вінніпег на місце Зустрічі саме тому, щоб дати змогу пластовому юнацтву зустрітися з українськими піонірами на заході Канади, які живуть, як відомо, цілком відмінним життям від нашого у містах. Задум, що зродився у міркуваннях пластових провідників, як важливий виховний засіб для збереження пучуття національної гордості у пластового юнацтва у зв'язку з названими обставинами, у своїх початках мав велики труднощі у реалізації. Частина батьків пластової молоді та частина громадянства уважали,

що величезні кошти подорожі пластунів до Вінніпегу — це своєрідне марнотратство, коли брати до уваги численні інші потреби пластової організації. Та все ж таки підготовка до виїзду велася впродовж останніх півтора року і 28 липня представники торонтонського громадянства відпроваджали пластову молодь на Зустріч до Вінніпегу. Дорога, хоч і довга, але при відповідній програмі з збереженням усіх обичаїв пластового збірного життя, не надокучила.

Вінніпезька Станіця, що була господарем Зустрічі, складала іспит не тільки гостинності, але й організаційної справности, діловости та жертвенности у праці. Привітання на станції, квіти, хвилювання молоді при зустрічі з своїми провідниками з Крайового Проводу, приготування засобів комунікації для оглядин Вінніпегу, зокрема українських установ, гарно прибрана домушка місцевої Станіці, дбайливо приготований і вправно поданий обід для всіх прибулих учасників Зустрічі, вкінці, виїзд на місце таборування до Кемп Мортон в нецилих 5 гідинах — все це свідчило про те, що Станіця Вінніпег здала

ФАРБИ

найліпшої якості знаних
фабрик GLIDDEN, O. P. W.

і ін.

ТАПЕТИ

у великому виборі купите най-
ліпше в українській крамниці

METROPOLITAN PAINT & WALLPAPER CO.

823 Dundas St. West,
Toronto, Ont. EM. 4-6597

Найвідживніший

і найдешевший харч — це

МОЛОКО

ТА МОЛОЧНІ ПЕРЕТВОРИ!

Споживайте високоякісні
продукти єдиної української
молочарні

ROGERS DAIRY LTD.

459 Rogers Rd., Toronto, Ont.
Phone: RO. 9-7193

ROMAN

988 QUEEN ST. WEST

ЄДИНА
УКРАЇНСЬКА ЦУКОРНЯ
В ТОРОНТО

Поручає:

- Короваї
- Всі види тортів
- Віденські штрудлі
- Крайові маківники
- Французькі тісточки
- та все на замовлення.

вповні іспит зного пластового ви-
ховного та організаційного вироб-
лення.

Місце таборування — "Україн-
ський Парк", біля 75 миль від Він-
ніпегу, над озером Вінніпег. Ще 3
години праці біля влаштування та-
бору, приготування нічлігу, впоряд-
кування площі, устійнення деталів
таборового життя і вже лави плас-
тунів та пластунок були зібрані на
відкритті Зустрічі. Урочисте від-
криття з піднесенням прапорів, із
ствердженнем кількості учасників
(260) з окремих осередків Канади
(Едмонтон, Вінніпег, Гамільтон, Мон-
реал, Торонто) та з поблизуких
міст Америки (Міннеаполіс, Шікаго)
— і таборове життя почало плисти
своїм руслом. Молодь знайомилася,
міряла свої сили у змаганнях: фі-
зичної справности, практичного пла-
стування, помисловости у підборі та
приготуванні експонатів на вистав-
ку, що її темою було цього року
"КИЇВ — столичний город України",
у знанні про Україну, про її
минуле та сучасне, її мову та літе-
ратуру, у поведінці, що її звуть
пластуни "пластовою поставою", яка
в цілому зводиться до того, щоб
доброю індивідуальною та групо-
вою поведінкою здобути собі у друзів
та пластових провідників най-
кращу оцінку характеру.

Під час Зустрічі, крім звичайного
таборування і змагань щодо кілько-
сті та якості експонатів на виставку,
спортивних змагань, теренової гри,
показу вмінь при будові табору, то-
чок на веселі та святочні ватрах,
були ще вийнятково зворушливі мо-
менти. Другого дня Зустрічі, після
Богослужб (пластуни православного
віроісповідання їздили на Бого-
служення до найближчого села, де
була православна церква, греко-кат.
мали Богослужбу в таборі) відбулося
відкриття виставки. Слово при
відкритті виставки мала мати п. Тетяна
Кошиць, відома любителька
українського мистецтва, запопадли-
ва збирачка та опікунка скарбів української
культури в "Осередку Культури"
у Вінніпегу. Але вийняткові
її почування, викликані проповіддю
їх ексцепленції Кир Максима на тему
Києва, вид того всього, що пла-
сто-
ва молодь прибирала про Київ на
виставку, так сильно зворушили її,
що вона, з очима повними сліз,
змогла тільки перепросити присутніх,
що промовити нічого невисилі.
Та її зворушення сказало більше,
ніж слова. Була глибока загальна
мовчанка і багато людей втирали
очі...!

Того ж дня пластова молодь мала
змогу пережити ще один величавий
 момент. Одному із юнаків (Олег
Мартинюк з Монреалю) привезла
товаришка по школі, чужинка, дару-
нок з України — грудку київської
землі. Він привіз її на Зустріч. Як

найдорожчий скарб, при виструнче-
них лавах пластунства, при похилен-
их прaporах і знаменах частин, по-
чесні хорунжі внесли цю грудку ук-
раїнської землі перед щогли та за-
палили "вічний вогонь" перед нею,
символ живучості української ідеї.
При цій церемонії була знову повна
і найглибша тиша...! І тільки слова
голови КПС сен Ц. Паліїв падали в
серця та запалювали в них все но-
ві іскорки любови до далекої Бать-
ківщини. Малі діти стурбовано спо-
глядали на своїх матерей і дивува-
лись — "чому мама плаче?" Та і для
них цей момент пізніше став зрозумілій. Запалений "вічний во-
гонь" горів аж до закінчення Зустрі-
чі. З нього запалена була святочна
“Київська ватра”, а десятки запале-
них смолоскипів на закінчення ват-
ри уставились на площі у напис —
"Київ".

В останніх днях таборування та-
бори юначок і юнаків відбули свої
цілоденні прогулки в поблизу
оселі. Табір юначок, маючи за сво-
го провідника Д-ра Я. Рудницького,
знавця цього терену, вибрав собі
село Попларфілд, де населення пов-
ністю українське. Юначки із захоп-
ленням оповідали, "як гарно і дбай-
ливо по-українському поприбирає
в тому селі церкви вишивками, як
гарно дзвонять дзвони, як по-украї-
нському виглядає читальня, як все
в ній з'язане з Україною, як дов-
кола церкви на подвір'ї трава росте,
а в ній багато "євшан-зілля", ма-
бути привезеного і насадженого тут
з України, як біля хат росте там і
м'ята і повійка і васильки." Гости-
ли їх з радістю, з невимушеним
бажанням показати якнайбільше ук-
раїнського з їхнього життя. "І всі
вони говорять свою мовою, навіть
малі і шкільні діти звертаються до
матерів по-українські". А коли час-
тина пластунок зустріла на вулиці
дідуся, він привітав їх "гуд мор-
нінг", а зараз після того попросив:
"Ta говоріть до мене по-українсько-
му, бо я інакше не вмію. Та чи
знаєте ви, що то таке Україна і де
вона простягається?" Оповідав із
захопленням, що Україна велика і
широва, що славні там люди!. Опо-
відав про себе і хотів знати всі де-
талі про кожну із пластунок.

Перебування пластунок у селі бу-
ло подією. Тому й недиво, що прий-
шли старі і малі на зустріч. Сам
вигляд їх (зокрема старих), убран-
ня, спосіб говорення, розпитування,
реагування на відповіді заставляв
vas забути на хвилину, що ви не в
українському селі.

В цьому селі проживає спікер
Манітобського парламенту п. Л. Бач-
чинський з родиною, якого відвіда-
ли пластунки на його господарстві.
Замаєні зіллям "з України" верну-
лися пластунки з прогульки, жалю-
чи, що вона так скоро закінчилася.

А другого дня в таборі були гости: прийшли зревізитувати пластунок піонір І. Романюк з дружиною, сестрою та швагром, автор широко вже знаної книжки про життя наших піонірів в Канаді "Root of Canada", яку він написав так "для себе", зовсім не думаючи про друкування. Книжка буде тепер видана і в українській мові. Коли говорив п. Романюк до пластунів та пластунок, в його простій українській мові було стільки укритої сили, свіжості українського села, його духу боротьби за існування, що мимоволі зроджувалася і у вас та сила і гордість за українського селянина.

А коли пластунки показували гостям експонати з виставки про Київ, вони одушевлялися, говорили самі, що знали про Київ (а знали багато!), і хотіли довго і докладно все оглядати, немов бажали наслитись тим усім величнім, що Київ має.

Ю. ОХРИМ

Одумівці на конференції у Женева Парк

На південній окраїні Канади, поблизу озера Кучінг, що відстоє від Торонто близько 90 миль на північ від Торонто, знаходиться відпочинковий табір IMKA, так званий "Женева Парк".

Це широко відоме місце не тільки своєю природною красою, але й зустрічами політичних, наукових та суспільних діячів Канади й Америки, що кожного року тут відбуваються.

Познайомився я вперше з цією місцевістю минулого року, як представник ОДУМ-у на конференцію міжетнічних груп.

Минулого року ріжні етнічні групи і суперечки канадські організації вислали до Женева Парк близько 50 делегатів, що на протязі восьми днів обговорювали ріжні проблеми, які стоять перед так молодою державою як Канада. Зокрема багато місця присвячувано взаємовідносинам між етнічними групами. Велике зацікавлення в цій конференції виявили урядові чинники провінційного і федерального урядів Канади. Вони не лише вислали на конференцію своїх представників і обсерваторів, але й частинно покривали кошти конференції.

Минулого року було лише двох представників від українців, п. Лев Сенишин від СУМ і Юрій Охрим від ОДУМ.

Цього року українці були краще заступлені, бо крім Бориса Бородачака і Юрія Охрима, представників від ОДУМ-у, був ще п. Козловський від Комітету Українців Канади, п.

Пластова молодь привезла з Зустрічі мабуть багато: не тільки спомини їх закріплени альбомами з підписами, візнаками, новими побратимствами та плянами на майбутні зустрічі, не тільки знання, як поліпшити та оживити працю у новацьких роях та юнацьких гуртках, але й що найважливіше: віру, що Україну можна зберегти не тільки у серці, але й у формах свого життя, створюючи собі своє питоменне життя і довкілля. І що Україна в серці дає стільки гарного, високого, шляхотного, іншого, особливого красою, силою духа. І мабуть все це дало їм почуття спокою, з тим що торонтонські пластуни оглядали тисячі скавтів під час таборування на світовому "Джемборі" в Ніягарі. Бо мали вони своє, заховане глибоко у душі, почуття віри у силу свого народу, яка допомагає постійно боротись зі злом.

**Відкрито новий скlep
ФАРБ і ПАПЕРУ НА СТІНИ**

**DUDAS PAINT &
WALL PAPER**

**1185 DUNDAS ST. WEST
Tel. LO. 0422**

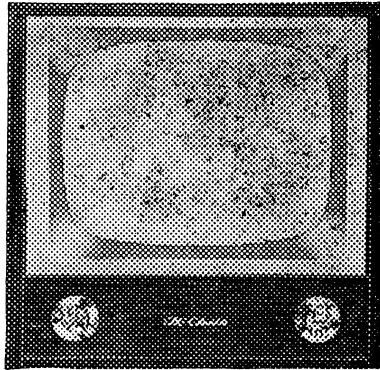
(між Осінгтон і Доверкорт)

Власник: ВАСИЛЬ УСАТЮК

**Великий вибір добреякісних
фарб.**

**Одержані поради на всі про-
цеси малювання!**

BURLACOFF'S FURNITURE

- ЕЛЕКТРИЧНІ Й ГАЗОВІ КУХНІ
- ХОЛОДИЛЬНИКИ
- ПРАЛЬНІ МАШИНИ
- РАДІО
- ТЕЛЕВІЗІЙНІ АПАРАТИ

та інше

купите на дуже добріших
умовах у крамниці

BURLACOFF'S FURNITURE

**619 QUEEN ST. WEST
TORONTO, ONT.**

Tel.: EM. 8-6812

зв'язок між різними верствами нашого суспільства?"

"До якої міри інтеграція різних культурних течій в Канаді може бути переведена без упередження і без збуджування почуття меншеварності або вищості?"

"Чи голосування є знаком вдалої інтеграції та відповідального горожанства?"

По обіді були лише дві групи, приблизно по 20 осіб, які обговорювали процедуру засідання та теоретичне плянування імпрез.

Вечорами відбувалися промови, реферати, забави або ватра. Під час ватри українська група відспівала кілька пісень. На наше превелике здивування, наш імпровізований концерт викликав "бурю" оплесків і зацікавлення.

Два вечори були призначені на доповіді. Першого вечора говорив п. Вінтерс з міністерства громадянства і еміграції. Темою його викладу була докладна інформація про канадську еміграційну політику. Того самого вечора говорили п. Давидович, як організатор та керівник конференції і п. А. Томас, який начеркнув завдання делегатів, як вони мають за тиждень виконати.

Другий вечір доповідей був кілька днів пізніше, а промовцями були самі делегати конференції. Представників від деяких національностей запрошено підготовити короткі доповіді. Першим говорив представник від українців Юрій Охрим. Він у своєму рефераті подав короткий нарис української історії від початків київської Руси, аж до наших часів, згадавши про українську еміграцію за океан та дух українського народу і його боротьбу за незалежну державу.

Другим з черги говорив п. Мур, представник від негрів, який відчитав цікаву доповідь про чорну расу, апелюючи до всіх делегатів конференції, щоб вони старалися по можливості вплинути на зміну еміграційних законів в тім напрямі, щоб був дозволений муринам в'їзд до Канади з Британської Західної Індії. До тепер в'їзд негрів не дозволений, хоч вони формально є британські громадяни.

Яку ж користь приносять такі конференції для ОДУМ-у або взагалі для українців?

На конференції ми нав'язали особисті зв'язки з багатьма урядовцями та представниками багатьох організацій, а своєю присутністю доказали, що українська молодь зорганізована в ОДУМ-і, зацікавлена не тільки у копаному м'ячі, але та-коож інтересується суспільними і політичними проблемами і має відповідних людей, що її думку можуть висловити. Рівночасно ми інформували членів етнічних груп і урядов-

ців про українські проблеми. Особисто, ми мали нагоду навчитися з цієї конференції дуже багато і думаю, що ця наука прийде нам колись на користь.

Канадська нація є в стадії свого формування. До завершення ще далека дорога. Добре робить канадський уряд, що не пробує приспівати того процесу насильним способом, а дозволяє кожній етнічній групі плекати свою культуру, яку вона чи її предки принесли зі своєї батьківщини. Бо різноманітні первинні культури поодиноких етнічних груп будуть тим цінним матеріалом для будучої культури канадської нації.

"Уродженці Канади мають обов'язок допомагати імігрантам якнайшвидше стати справжніми канадцями, а нові поселенці в свою чергу повинні пристосовуватися до нашого державного життя", заявив Дж. М. Пікерсгіл, міністер громадянства та іміграції. Промовляючи недавно на зібранні Канадського Клубу, він підкреслив, що ніхто не вимагає, аби імігранти з Європи стали "англійцями". Важливо тільки сприяняти і втримувати британські інституції — цінні демократичні вольності, а культурні, суспільні та інші здобутки імігрантів високо цінюються в Канаді і зберігаються.

Мені довелося також говорити в приватних розмовах з одним канадським письменником соціологом, що живо інтересується суспільними проблемами. Він каже, що українці в Канаді повинні за всяку ціну затримати рідну мову і культуру, бо Канада ще яких 100 років не буде мати такої власної культури, щоби нею українців задоволити.

Як такої думки про українську культуру є канадський учений англо-саксонського роду, то зовсім нема потреби нашим молодим людям цуратися української рідної мови, а тим більше змінити українські родові прізвища. Наші вояки, що в геройських боях життя свое дали за Канаду не зміняли своїх прізвищ. А "спелувати" мусимо не тільки ми, але й родовиті Джонсони.

ЦЕНТРИ І ПАРТІЇ

П'ЯТА ПАН-АМЕРИКАНСЬКА УКРАЇНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

П'ята Конференція ПАУК відбулася при участі 17 повноправних делегатів (вісім членів Екзекутиви УККА, всім членів КУК та один представник з Бразілії) 23-25 бересня ц. р. в Торонто. Конференцією керував ділово та вміло о. др. В. Кушнір, що у великій мірі причинився до вдеркання нарад на належному рівні.

Основною ціллю Конференції було узгіднити ділову і фінансову співпрацю Українського Конгресового Комітету Америки та Комітету Українців Канади в ПАУК, головним завданням якого повинна бути праця для української визвольної справи на міжнародному форумі, зокрема в доступних для нас відділах Об'єднаних Націй.

За дотеперішню діяльність Панамериканської Конференції звітував досить обширно др. Шандор, керівник Бюро ПАУК. Він просив делегатів присвятити більше уваги зовнішній політиці та зв'язкам ізabezпечити ПАУК належною організаційною й фінансовою базою. Також адв. Яремович, Голова Комітету Українців Канади, підкреслив у своїм рефераті важливість зовнішньо-політичної діяльності, ствердживши, що українські чинники цілковіто не використали можливості праці на терені Об'єднаних Націй.

Одною з точок програми була справа консолідації українських сил на еміграції, а конкретніше — справа визнання ПАУК-ом одного консолідаційного центру з яким ПАУК узгіднював би свою діяльність і довкола якого об'єднались би усі українські політичні групи. Неоднозідність думок щодо такого центру була головним негативом П'ятої Конференції, бо узгіднення цієї справи забрало делегатам майже весь час, що був призначений для обговорення детальної координації зовнішньої діяльності ПАУК, цебто — для справи, задля якої конференцію влаштило й скликано.

Тому, що дискусії і спори довкіла консолідаційного центру були на Конференції домінантними, вважаємо доцільним над ними зупинитися.

Становище КУК до цієї справи було однозіднє і ясне: консолідаційним центром була і надалі є Українська Національна Рада. Цілковито інакше представлялася справа перед представників УККА. Д. Галичин у своїй доповіді заявив, що офіційне становище Конгресового Комітету таке: УНРада повинна бути базою для консолідації, але порозуміння між УНРадою та іншими політичними групами повинно бути

BATHURST

HARDWARE

УКРАЇНСЬКИЙ ЗАЛІЗНИЙ СКЛЕП І СЛЮСАРНЯ

Склад фарб, замків та виріб різномірних ключів.

ІВ. ЛІЛІЦАК

344 Bathurst St.

Tel.: EM. 3-4884

Перша в Канаді крамниця меблів новоприбулих українців

ROCHESTER FURNITURE COMPANY

295 COLLEGE ST., TORONTO, ONT. Tel. WA. 3-2834

100% гарантія всього товару, або зворот коштів.

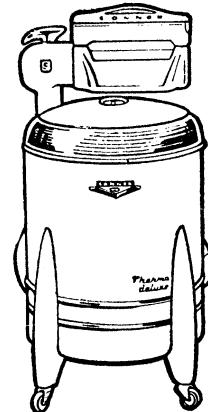
Машини до прання марки "CONNOR" ізольовані й задержують температуру протягом 12-ти годин.

Ці гарантовані на 4 роки машини, ми даємо на пробу до 30-ти днів.

М. Герус

— Власники —

Н. Дейнега

довершене "на половині дороги", це обидві сторони повинні піти на певні уступки. Однак деякі члени УККА не дотримувались і цього "офіційного становища", дотманючись інших, часто суперечних постанов. Були голоси, що УНРада недемократична, тому потрібно її "зdemократизувати", або створити новий центр; були голоси, що визнання будьякого українського політичного центру є зрадою американського чи канадського громадянства; що консолідація українських політичних сил — це справа залишенців в Європі і т. п.

І здається, що яке б не було остаточне рішення в цій справі — воно тим часом не вдовольнить нікого, поскільки це буде рішення нещире й половинчасте. Практикована в ПАУК метода вирішування справ через обговорення і узгіднення, а не безпосереднім голосуванням — гідна пошани та признання, але коли меншість зовсім не заінтересована в узгідненню та в порозумінню, то нам видається, що голосування є конечним і цілком демократичним засобом для винесення будь-яких практичних постанов.

Технічною підготовкою Конференції займався торонтонський відділ КУК. Його представникам можна висловити признання за пророблену працю, але й можна побажати їм тактовнішого і серйознішого ставлення до української преси та за-прошених гостей. **(бо-бо)**

ЗЧ ОУН УТОЧНЮЄ СВОЇ ПОЗИЦІЇ

Щоб зорієнтувати наших читачів у розходженнях, які існують між групою Ст. Бандери та Закордонними Частинами ОУН під проводом Л. Ребета і З. Матли — подаємо без змін досить ядерний коментар "Українського Самостійника", що є органом ЗЧ ОУН. "Український Самостійник" (ч. 35) пише:

— ми заступали в українській визвольній політиці примат револю-

ційної боротьби в Україні, а середовище Ст. Бандери "перенесло" його на "свою" еміграцію;

— ми обороняли принципи демократії, а він їх поборював;

— ми були за вирівнянням соціальних різниць між поодинокими суспільними верствами, признаючись до програми безклясового суспільства (в інтерпретації ОУН в Україні), а Ст. Бандера вів проти неї неперебірливу атаку, називаючи її "большевизацією українського життя";

— ми були за філософсько-світоглядову свободу для членів ОУН, а Ст. Бандера проповідував обов'язковість донцовсько-нішшанського (поганського) "ідеалізму", пов'язуючи його, з демагогією, або з незнаннями справи з християнізмом;

— ми заступали в нашій політичній діяльності принцип боротьби проти російського імперіалізму і відкидали шовінізм, а середовище Бандери, навпаки, пропагувало ідею боротьби проти цілого російського народу;

— ми респектували фактичний стан розподілу впливів в ОУН, за яким Провід всієї організації знаходить в Україні, натомість Ст. Бандера діяв на власну руку всупереч дорученням і наказам з України:

— ми стверджували міжнародний, політичний і правний позитив із факту приналежності УССР до Об'єднаних Націй, а середовище Бандери домагалося виключення її з ОН;

— ми були за введення принципу демократизації в організаційну структуру ЗЧ ОУН, а Ст. Бандера його відкидав;

— ми були проти зв'язування Організації Українських Националістів з антидемократичними ідеологічними писаннями Донцова, а середовище Бандери визнalo його своїм найвищим авторитетом не тільки в питаннях ідеології, але також в питаннях національно-політичного виховання;

— ми були за тим, щоб у вихованні членів ОУН наголошувати передусім принципи любові і толерантності, а Ст. Бандера — принципи ненависті;

— ми були проти макіявелізму і неморальності в політиці, а Ст. Бандера визнавав їх за головні заходи в політичному житті;

— ми стояли і стоїмо на становищі об'єднання всіх українських політичних сил на чужині для спільноН дії в інтересах батьківщини, а середовище Ст. Бандери розбиває навіть націоналістичний табір і "мобілізує" еміграцію для дій спрямованих проти і на шкоду революційно-визвольної боротьби в Україні.

ЧЕТВЕРТИЙ ЗБІР ОУН(с)

В половині серпня ц. р. Організація Українських Националістів полк. А. Мельника відбула в Мюнхені свій черговий IV-ий Збір, в якому взяли участь делегати з Європи та з заокеанських країн. Варто відмітити, що цей Збір, що відбувся після доволі довгої перерви (III-й Збір мав місце ще в 1947 р.), був законспірований і назагал добре зорганізований. Незалежно від конспірації наша редакція отримала вичерпні відомості про хід нарад, які в загальному не мали такого характеру, щоб їх треба було спеціально конспірувати. Побіч чисто формально-організаційних питань, що їх кожна така конференція мусить розглянути, присвячено багато часу нарадам над проблемами внутрішньо-української політики, зокрема актуальних подій останніх років. Найважніше питання, яке в цьому аспекті розглядала конференція, було присвячене стосункам з УНРадою, з Виконного органу якої мельниківці вийшли та Президію якої покинув її голова п. О. Бойдунік. Одночасно розглядалось широко питання переговорів з організацією Ст. Бандери. Більшість учасників нарад заступала думку не покидати УНРаду, меншість вважа-

НАЙКРАЩІ РЕЧІ ПО НАЙНИЖЧИХ ЦІНАХ КУПІТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ КРАМНИЦІ

G. LUKE'S FURNITURE - ELECTRIC

Маємо великий вибір електричних й газових кухонь (Мофет стов), холодильників, пральніх машин, машин до чищення підлог та килимів, радіоапаратів, диванів (честерфілди), п'яно-акордіоні та інше.

ГАРАНТУЄМО: НИЗЬКІ ЦІНИ, ВИГІДНІ СПЛАТИ, ГАРНУ ОБСЛУГУ ТА ДОБРУ ЯКІСТЬ КУПЛЕНИХ У НАС РЕЧЕЙ.

797-799 DUNDAS ST. W., TORONTO, ONT.

— Tel.: EM. 8-9228

ла, що треба договоритися з бандерівцями, і з ними та з гетьманцями створити новий центр. Пере могла концепція більшості, як у справі УНРади, так спільногого центру з середовищем Ст. Бандери.

Українська громадськість Мюнхену мала нагоду зустрітися безпосередньо з деякими учасниками цього збору. Голова ЦПУЕН інж. М. Дорожинський, член середовища ОУН полк. А. Мельника зорганізував інформативні сходини, на яких можна було відчути ці тенденції і нуртування, що мали місце на самому Зборі. На запрошеннях було подано, що говоритимуть гости з-поза океану про суспільно-громадське життя в їхніх країнах перебування, а саме д-р Кобилянський з Бразилії, міг. В. Гультай з Канади, д-р В. Михайлів з США і П. Атаманюк з Аргентини. Замість міг. Гультая говорив член проводу канадських Молодих Українських Націоналістів (МУН) п. Гладун. На жаль, доповідачі не подали інформацій на обіцянну тему, а тільки позвітували просто про успіхи своєї політичної організації в поодиноких країнах. Всіх доповідачів цікавили декламаторство і фразеологія, а у поодиноких виступах можна було виразно відчути, що промовці почувались як на продовженні свого Збору, а не на громадських сходинах. Тільки д-р С. Кобилянський з Бразилії говорив до теми і цікаво.

Збр ухвалив також низку резолюцій, в яких немає нічого нового поза закликами до виконання "великих завдань" і т. д. На цьому ця політична подія і закінчилася.

(“У. С.”)

ДРУГА КОНФЕРЕНЦІЯ УНДС США І КАНАДИ

В ці самі дні, коли відбувався Г'ятій З'їзд ОДУМ-у, було скликано до Торонто другу Конференцію

Українського Національно-Державного Союзу США і Канади.

На конференції було присутніх біля 75 делегатів та гостей. Конференція заслухала п'ять доповідей та схвалила численні резолюції.

Може найважливішою постановою конференції є заклик до Президії УНДС в Європі, щоб представники УНДС вернулися до Виконавчого Органу УНРади, звичайно, при умові, що їм буде забезпечено там відповідні пости.

ПЕРСОНАЛЬНЕ

Управа та члени філії ОДУМ-у в Клівленді сердечно вітають голову філії п. Миколу Гуру та панну Тетяну Акерман з нагоди їхнього одруження.

Молодій парі бажаємо багато щастя, здоров'я та багатьох літ у подружньому життю.

ОДУМ Клівленду

Всім друзям, що в час моєї недуги прийшли мені з моральною і матеріальною допомогою — складаю сердечну подяку.

Оля Ткаченко

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЙ:

П. М., Ірвінгтон: — Використаємо в одному з чергових чисел. Привіт!

Є. Б., Міннеаполіс: — Запас поезій у нас надто великий. Чи не могли б прислати нам щось з прози?

Б. Р., Чікаго: — Дякуємо. Містимо у черговому числі.

I. Гойда, США: — Про фільми Деслава див. нотатку у листопадовому числі "МУ."

ПРЕДСТАВНИЦТВА "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"

В Австралії:

Mrs. O. Tkach
146 Suspension St.
Sunshine, Victoria,
Australia.

В Бельгії:

Mr. H. Szmykul
Camp 44/5 Bussoit,
(Hainaut) Belgique

У Великобританії:

Mr. Andrij Bondarenko
123 High St.
Notting Hill Gate
London, W. 11, England

В Аргентині:

"Porohy"
Casilla de Correo 3184
Buenos Aires, Argentina

У Франції:

Mr. W. Mirutenko
Court Digeau 155
Ostricourt (North), France

Банк. конто:
B. M. C. I. Carvin 13999

У Німеччині:

Mr. I. Kornejtshuk
Muenchen, 54
Seehamer St. 13, Apt. 2.
Germany